

SIKERES ISKOLAKEZDÉS

II. KÖTET

Szerk. Tózsá-Rigóné Nagy Judit

Olvasás tanulásához szükséges báziskészségek fejlesztését segítő játékgyűjtemény

1. évfolyam

DR. PERJÉSZINÉ FARKAS KRISZTINA

A SIKERES ISKOLAKEZDÉS I-VI. kötetek szerzői:

BÓSÁNÉ KOVÁCS ANDREA, DR. PERJÉ SINÉ FARKAS KRISZTINA, KOVÁCS GIZELLA, MAJOROSNÉ SZABÓ ANITA, NÉMETH RITA

Szerkesztette:

TÓZSA-RIGÓNÉ NAGY JUDIT

A kiadvány az EFOP 3.1.6-16-2017-00030 „A köznevelés esélyteremtő szerepének erősítése a Miskolci Tankerületi Központnál” című projekt keretében készült.

© A szerzők, 2021

© Miskolci Tankerületi Központ, 2021

Minden jog fenntartva.

Miskolci Tankerületi Központ, Miskolc
www.kk.gov.hu/miskolc
miskolc@kk.gov.hu

A kiadásért felel dr. László István tankerületi igazgató

EFOP-3.1.6-16-2017-00030
A köznevelés esélyteremtő
szerepének erősítése a
Miskolci Tankerületi Központnál

MAGYARORSZAG
KORMÁNYA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Bevezető

A *Sikeres Iskolakezdés* című kiadványsorozatunk az első évfolyamon tanuló gyermekek tanuláshoz szükséges báziskészségeinek fejlesztéséhez nyújt segítséget.

Az első évfolyamon tanító pedagógusoknak szóló feladat – és játékgyűjtemény egy olyan „kincsesláda”, mely a hazai és nemzetközi gyógypedagógiai/fejlesztőpedagógiai szakirodalom és mindennapi gyakorlat leghatékonyabb feladatainak esszenciáját tartalmazza. Az összeállítás a szerzők közel 30 éves pedagógiai tapasztalatain alapuló válogatás.

A tanulási zavarok, tanulási nehézségek hátterében részképességzavarok állnak. A tanulási zavarok és nehézségek megelőzéséhez nagyon sokat tudunk segíteni azzal – tanítók és gyógypedagógusok együttvéve –, ha a tananyag mellett a részképességeket is fejlesztjük. Ehhez járul hozzá ez a kiadvány. Mindemellett célunk a hátránnyal és fejlettségbeli megkérdettséggel küzdő tanulók nehézségeinek csökkentése, a kezdeti iskolai lemaradás mérséklése. A különféle részképességek játékos formában történő fejlesztése a későbbi tanulási problémák mérséklése mellett az adott tantárgy tananyagainak elsajátítását is megkönnyíti.

Kiadványsorozatunkban a *Matematika*, az *Olvasás*, az *Írás*, a *Rajz*, *Technika és életvitel* és a *Testnevelés* tantárgyakhoz készítettünk játékgyűjteményt. Mindegyik kiadvány heti szinten 5 percben vagy 2X5 percben javasolja – a tanítási órák kezdetén – különféle feladatokon keresztül a tanuláshoz szükséges báziskészségek, képességek fejlesztését.

Fejlesztő programunk intenzív: minden tanítási napba, egy napon akár több tanítási órába is beépíthetők a fejlesztő feladatok. Sokkal hatékonyabb ugyanis a sokszor kevesebb, mint az egyszer sok.

Gyűjteményünk játékos, cselekvésen és mozgáson alapuló feladatokat tartalmaz. Józsa Krisztián szerint iskolai keretek között „Sokkal nagyobb szerepet kell kapni a cselekvéses tanuláshoz, a mozgáshoz, a csoportjátékra épülő tanuláshoz.”¹ „(...) a tanulás akkor lehet a leginkább örömteli és egyben a leghatékonyabb, ha a gyermeki aktivitásra, mozgásra épít. A fejlődés azokon a területeken a leggyorsabb, amit örömmel és kitartóan végez a gyermek, ahol maga a tevékenység jelenti a jutalomforrást.”²

Kiadványunk rugalmas és egyéni szükségletekhez igazodó. Lehetőséget biztosít arra, hogy a benne lévő feladatokkal, játékokkal szabadon – a gyermekcsoportunk igényei, a tanmenet tartalma alapján – gazdálkodjunk. A gyakorlatok sorrendje felcserélhető, egy-egy feladat pedig többször is ismételhető, ha úgy látjuk szükségét. A differenciálásnak ugyanis „dinamikusnak kell lennie, a fejlődéshez kell igazodnia.”³

A feladatok, játékok bemutatásakor különféle differenciálási lehetőségeket is bemutatunk, hogy a mindennapok során minél inkább tudjunk igazodni a gyermekek eltérő fejlettségbeli és -képességszintjéhez.

¹ Józsa Krisztián: *A számolás fejlesztése 4-8 éves életkorban*. Mozaik Kiadó. Szeged. 2017. 35. o.

² Józsa Krisztián: *A számolás fejlesztése 4-8 éves életkorban*. Mozaik Kiadó. Szeged. 2017. 36. o.

³ C. Neményi Eszter – Radnainé Dr. Szendrei Julianna: *Matematikai füveskönyv a differenciálásról*. Okker Kiadó. 2001. 62. o.

A játékgyűjtemények használatával, a tanulókra vonatkozó adaptálásával kapcsolatban segítségünkre lehet az iskolánkban mentorálást végző gyógypedagógus, utazó gyógypedagógus is.

Jelen kiadvány az *Olvasás* tanulásához szükséges báziskészségek fejlesztését segítő játékokat, feladatokat tartalmazza. Ilyen báziskészség a beszédhanghallás, mozgás, a szerialitás (sorrendi észlelés), a téri észlelés, az idői észlelés, a vizuális észlelés, a relációs szókincs és a tapasztalati összefüggések meglátása. Ezeknek a készségeknek, képességeknek a megfelelő működése szükséges a magyar ábécé betűinek fölismeréséhez-, összeolvasásához, meghallgatott vagy olvasott mese, történet segítségével történő elmondásához; a néma és hangos olvasás készségszintű elsajátításához.

Három területhez (1. Beszédhanghallás; 2. Relációs szókincs; 3. Tapasztalati összefüggés – megértés) következnek játékos feladatok, rövid elméleti magyarázattal területenként, heti 2 alkalomra bontva. A játékok sorrendjét természetesen szabadon lehet változtatni, és akár minden olvasás órát lehet valamelyik játékkal kezdeni, az ismétlések csak még jobban segítik az elmélyülést, a készség-szintre jutást.

Időszak: 1. hét

1. feladat/játék

Feladat/játék bemutatása:

Feladat/játék neve	Mondd a neved!
Időkeret	5-10 perc
Eszközigény	1 kislabda
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	beszédhanghallás fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	hang-differenciálási készség fejlesztése

A beszédészlelés és a beszédértés fejlesztése az óvodai nevelési programok kiemelt célpontja, és fejlesztésének még az első osztályban is kiemelkedő helyen kell lennie.

A beszédhanghallás az olvasás-írásstanulás előfeltételeként számon tartott készség, amely alapján fontos a hang felismerése, megkülönböztetése, kiemelése, a hosszú-rövid hangzópárok differenciálása.⁴

A gyerekek körben állnak. Akinek a tanító dobja a labdát, mondja meg a keresztnévét, és mondja meg, milyen hanggal kezdődik (pl: Dóri, d-vel)

Differenciálási lehetőségek:

- a tanító mond egy bizonyos hangot, és akinek olyan hanggal kezdődik a neve, álljanak be a körbe
- láncszerűen játszani, akinek a kezdőbetűje elhangzott, ő mondjon újabb hangot

⁴ http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/tukacs_ink_int/docbook/ar01s19.html

Időszak: 1. hét

2. feladat/játék

Feladat/játék neve	Játék a tolltartóval
Időkeret	5-6 perc
Eszközigény	tolltartó
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	relációs szókincs fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	téri tájékozódási készség fejlesztése irányhármasság elsajátítása

Feladat/játék bemutatása:

Az **irányhármasság** azt jelenti, hogy a **közeledés**, a **helyben maradás** és a **távolodás** kifejezésére a nyelvi rendszerben paradigmasorok jönnek létre.

Az irányhármasság több határozófajtánál és határozóragnál megfigyelhető jelenség. Azt jelenti, hogy ugyanabba a csoportba tartozó határozók vagy határozóragok három irányt képesek kijelölni a honnan? hol? hova?; mióta? mikor? meddig? vagy miből? miben? mibe? stb. kérdésekre válaszolva. Pl.: innen - itt - ide; autóból - autóban - autóba ; abból - abban - abba.⁵

A nyelvileg legkönnyebb iránnyal, a helyben maradással kezdjük – Hol van? Még nem szükséges „direkt tanítani” a ragot, névutót, hanem éreztessük a gyermekekkel, hagyatkozzunk a „nyelvi ösztönökre”, és elsődleges cél a helyes megnevezés legyen.

A gyerek padján csak a tolltartójuk legyen előttük. A tanító asztalán szintén csak egy tolltartó legyen. Viszonyítási alap a pad/asztal lesz.

Tanító:

- Hol van a tolltartó? Tegyétek ti is oda, ahová én tettem. Mondjuk ki! (padon, pad alatt, pad mellett, padok között, stb.

Differenciálási lehetőségek:

- nem mutatja a tanító, csak mondja – megértés fejlesztése
- gyerekek mutassák egymásnak

⁵ <https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/magyar-nyelv-es-irodalom/magyar-nyelv/magyar-nyelv/2/fogalomgyujtemeny/iranyharmassag>

Időszak: 2. hét

3. feladat/játék

Feladat/játék neve	Fejezd be a mondatot!
Időkeret	5-6 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	tapasztalati összefüggés - megértés
Fejlesztendő készségek, képességek	szókincsbővítés gondolkodás fejlesztése anyanyelvi kifejezőkészség fejlődése

Feladat/játék bemutatása:

Az összefüggés-megértés területei:

1. Ha - akkor
2. Nemcsak akkor - Csak akkor
3. Okság, együtt járás
4. Mindig - nem mindig

Ennek a területnek a fejlődése spontán folyamat. Fejlődését befolyásolja a szociális közeg. Óvodás, kisiskolás korban direkt fejlesztésre alkalmas a mese, a tananyagokban előforduló összefüggések megláttatása, a környezetismeret tananyaga, az elbeszélések, a cselekményes olvasmányok, a köznyelvi szintű beszélgetések. Továbbá minden olyan játéktevékenység, amely előrelátást, memóriát és figyelmet követel. Erre legjobbak a társas játékok. A mesék, elbeszélések, beszélgetések a környező világunkról is segítik a fejlődését, hiszen ezekben mindenfajta összefüggés előfordul.⁶

A tanulók a helyükön ülnek. A tanító elkezd egy mondatot, egy tanuló fejezze be – bárhogyan, csak tartalmilag és nyelvtanilag helyes legyen.

A pedagógus természetesen bármilyen mondatkezdést kitalálhat, segítségképpen nagyon jól használható mondatkezdések találhatók Gósy Mária, Imre Angéla Beszédpercepció fejlesztő modulok című könyvében⁷

⁶ http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/tukacs_ink_int/docbook/ar01s22.html

⁷ Gósy Mária és Imre Angéla: Beszédpercepció fejlesztő modulok; Nikol Kkt, Budapest, 2007. 139-140.old

Differenciálási lehetőségek:

- válogassunk a mondatok között, a gyengébb tanulónak könnyebbet adjunk, továbbá segítsünk neki rávezetéssel, ha nem tudja befejezni

A kisbaba...

Tegnap az oviban...

Ebéd után...

A fiúk az udvaron...

Anyu este...

A játszótéren...

A ceruzám...

Az autóbusszal...

Az asztalon...

Az állatkertben...

Nem szeretek...

Ha esik az eső...

A születésnapomon...

Az óra...

Megtalálták...

Odaadta...

Leszaladt...

Kiesett...

Láttam...

Elsírta magát...

Belebotlott...

Eldobta...

Megkívánták...

Elindultunk...

Lereszelte...

A hóesés...

A boltból kifelé...

Meghámozta...

A sündisznót...

Megfésülködött...

Időszak: 2. hét

4. feladat/játék

Feladat/játék neve	Szólánc
Időkeret	5 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	beszédhanghallás fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	szókincs fejlesztése szavak hangokra bontása

Feladat/játék bemutatása:

A szólánc nagyon régi játék, amit bárhol (iskolában, otthon, buszon, stb. :), bármikor lehet játszani, semmilyen eszközt nem igényel. Sokféle változata van, a teljesség igénye nélkül mutatunk be néhány verziót – a többit a kollégák ismeretére, fantáziájára bízunk ☺

A gyerekek körben állnak/ülnek. A tanító mond egy szót, az utána következő tanulónak a szó utolsó hangjával kezdődő szót kell mondania. Az utána jövő tanuló ennek a szónak az utolsó hangjával kezdődő szót mond, és így tovább, körbe-körbe.

Szabályokat lehet lefektetni: pl. magánhangzó hosszúságát figyelembe vesszük-e.

Differenciálási lehetőségek:

- figyelembe kell venni a kezdő hang hosszúságát (pl.: olló után következhet az óra, de nem jó válasz az odú)
- szűkíthetjük a mondható szavak körét (csak élőlény lehet, csak tárgy lehet, arra válaszoljon a szó, hogy mit csinál?, stb.)
- auditív-verbális memóriát is fejleszthetjük, ha az addig elhangzott szavakat el kell ismételni

Időszak: 3. hét**5. feladat/játék**

Feladat/játék neve	Hány éves vagy?
Időkeret	5 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	relációs szókincs fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	időbeli tájékozottság fejlesztése

Feladat/játék bemutatása:

A gyerekek a helyükön ülnek. Mondja el mindenki, hány éves.

A következő körben mondják el, mikor születtek. Aki tudja csillagot, jutalom nyomdát, stb. kap. (általános tapasztalatunk szerint sok gyermek első osztályos korára még nem tudja, mikor született).

Differenciálási lehetőségek:

- házi feladat, megtanulni, mikor születtek, következő alkalommal verseny, hogy mindenki el tudja-e mondani születési időpontját

Időszak: 3. hét

6. feladat/játék

Feladat/játék neve	Fejezd be a mondatot!
Időkeret	5-6 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	tapasztalati összefüggés - megértés
Fejlesztendő készségek, képességek	szókincsbővítés gondolkodás fejlesztése anyanyelvi kifejezőkészség fejlődése

Feladat/játék bemutatása:

A tanulók a helyükön ülnek. A tanító elkezd egy mondatot, egy tanuló fejezze be – bárhogyan, csak tartalmilag és nyelvtanilag helyes legyen. A tanulók ülésrend szerint is következhetnek egymás után, de a tanító össze-vissza is szólíthatja a gyerekeket.

A pedagógus természetesen bármilyen mondatkezdést kitalálhat, segítségképpen nagyon jól használható mondatkezdések találhatók Gósy Mária, Imre Angéla Beszédpercepció fejlesztő modulok című könyvében⁸

Differenciálási lehetőségek:

- válogassunk a mondatok között, a gyengébb tanulóknak könnyebbet adjunk, továbbá segítsünk neki rávezetéssel, ha nem tudja befejezni
- nehezíthetjük, hogy többeknek is ugyanazt a mondatot kell befejeznie

⁸ Gósy Mária és Imre Angéla: Beszédpercepció fejlesztő modulok; Nikol Kkt, Budapest, 2007. 140-141.old

Az erdőben a fákon...
A meséket a gyerekek...
Nyáron a nyaraláskor...

Megijedt...
Kiűszott...
Megtörölte...

Bevizezte...
Elfelejtette...
Megígérte...

Lehajolt és...
Odafordult...
Elsírta magát...

Ha elmegyünk otthonról...
Elővesszük a kalapácsot...
Kinyitotta az ajtót és...

Ha írni akarunk...
Amikor csöngettek...
Kigondoltam, hogy...

Virágot szedett...
Elmentek fagylaltozni...
Amikor eleredt az eső...

Készen lett a kutyaól és...
Havazni kezdett, ezért...
Nagyon elfáradt, aztán...

Hallottam, hogy...
Anyu azt mondta, hogy...
Az ebéd...

Nem mosott fogat, ezért...
Korán lefeküdt aludni, mert...
Becsomagolták a tizórait, hogy...

Időszak: 4. hét

7. feladat/játék

Feladat/játék neve	Mit visz a kishajó?
Időkeret	5 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	beszédhanghallás fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	szókincs fejlesztése szavak hangokra bontása

Feladat/játék bemutatása:

Ez a játék is szintén közismert, bárkivel, bárhol játszhatjuk. Olvasás óráink elején is bátran merjük sokszor játszani.

A gyerekek körben állnak/ülnek. A tanító megkérdezi: „Mit visz a kishajó m-mel? Jó, ha mond is egy példát (majmot). A tanulók akár sorban, akár jelentkezés útján mondjanak szavakat, melyek m-mel kezdődnek. Érdekes, ha magunkban előre gyűjtünk szavakat, hogy tudjunk segíteni.

Szabályokat lehet lefektetni: pl. magánhangzó hosszúságát figyelembe vesszük-e.

Differenciálási lehetőségek:

- figyelembe kell venni a kezdő hang hosszúságát
- ha kifogytak az ötletekből a gyerekek, körülírással segíthetünk a szógyűjtéshez
- szűkíthetjük a mondható szavak körét (csak élőlény lehet, csak tárgy lehet, arra válaszoljon a szó, hogy mit csinál?, stb.)
- auditív-verbális memóriát is fejleszthetjük, ha az addig elhangzott szavakat el kell ismételni

Időszak: 4. hét

8. feladat/játék

Feladat/játék neve	Mutassátok be az évszakokat!
Időkeret	5 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	csoportmunka
Feladat/játék célja	relációs szókincs fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	szókincs fejlesztése időbeli tájékozódás – évszakok

Feladat/játék bemutatása:

A tanulókat 4 csoportra osztjuk. Mindegyik csoport kap egy képet. Felismerik-e, melyik évszakot látják. Pár percig beszéljék meg, majd mutassák be a többieknek az adott évszakot.

Differenciálási lehetőségek:

- a csoportbeosztást lehet több elv alapján végezni: tanulók választják egymást, mi osztjuk szét őket, sorszámozzuk őket, jegyezzék meg a számukat, 1-esek, 2-esek stb. ülnek egy asztalhoz, stb.
- adhatunk megfigyelési szempontokat, mi alapján mutassák be az évszakot: természet, öltözködés, mit csinálunk az adott évszakban jellemzően, stb.
- nem árulják el, melyik csoport mit kapott, ki kell találni a többieknek a bemutatott évszakot
- tapasztalataink szerint az őszt és a tavaszt szokták összetéveszteni a gyerekek, arra különösen figyeljünk

Időszak: 5. hét

9. feladat/játék

Feladat/játék neve	Fejezd be a mondatot!
Időkeret	5-6 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	tapasztalati összefüggés - megértés
Fejlesztendő készségek, képességek	szókincsbővítés gondolkodás fejlesztése anyanyelvi kifejezőkészség fejlődése

Feladat/játék bemutatása:

A tanulók a helyükön ülnek. A tanító elkezd egy mondatot, egy tanuló fejezze be – bárhogyan, csak tartalmilag és nyelvtanilag helyes legyen. A tanulók ülésrend szerint is következhetnek egymás után, de a tanító össze-vissza is szólíthatja a gyerekeket.

A pedagógus természetesen bármilyen mondatkezdést kitalálhat, segítségképpen nagyon jól használható mondatkezdések találhatók Gósy Mária, Imre Angéla Beszédpercepció fejlesztő modulok című könyvében⁹

Differenciálási lehetőségek:

- válogassunk a mondatok között, a gyengébb tanulóknak könnyebbet adjunk, továbbá segítsünk neki rávezetéssel, ha nem tudja befejezni
- nehezíthetjük, hogy többeknek is ugyanazt a mondatot kell befejeznie

⁹ Gósy Mária és Imre Angéla: Beszédpercepció fejlesztő modulok; Nikol Kkt, Budapest, 2007. 141-142.old

Elővették a vázát, hogy...
Megijedt, de...
Bár rossz volt, mégis...

Ha nem tartja be a szabályt...
Aki későn kel, az...
Ha elfelejtesz valamit, akkor...

El kellett utaznom, de...
Szeretnék megkérni, hogy...
Azért kaptad az ajándékot, mert...

Siessetek, nehogy...
Gyorsan öltözzetek fel, mert...
Az újságban arról írtak, hogy...

Adjátok ide, hogy...
Leszakadt, ezért...
Beleesett, úgyhogy...

Ha hozzáérsz a forróhoz...
Itasd meg a oroszlánt, mert...
A sivatagban történt, hogy...

Kitalálhatták, mert...
Az ér elsőnek célba, aki...
Abban reménykedünk, hogy...

Azért adta, mert...
Rám nézett és...
Kitakarított, mert...

Elvitte, de...
Megéhezett, ezért...
Látta, és...

A kutya odakapott, mert...
Az ablakot becsukták, nehogy...
A rácsot frissen festették, ezért...

Időszak: 5. hét**10. feladat/játék**

Feladat/játék neve	Szógyűjtés – főfogalmakhoz
Időkeret	5 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	beszédhanghallás fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	szókincs fejlesztése

Feladat/játék bemutatása:

A gyerekek körben állnak/ülnek. Különböző főfogalmakhoz szavak gyűjtése.

Pl.: „Mondjunk állatokat! Mondjunk színeket! (bútorokat, lányneveket, fiúneveket, zöldségeket, gyümölcsöket, innivalókat, járműveket, szerszámokat, virágokat, edényeket, tanszereket, épületeket, ruhaneműket, foglalkozásokat, játékokat, ünnepeket, a hét napjait, az évszakokat, a hónapokat, hangszereket, stb.)

Differenciálási lehetőségek:

- ha kifogytak az ötletekből a gyerekek, körülírással segíthetünk a szógyűjtéshez
- szűkíthetjük a mondható szavak körét (pl.: Mondjunk emlős állatokat! - madarakat, stb.)
- auditív-verbális memóriát is fejleszthetjük, ha az addig elhangzott szavakat el kell ismételni

Időszak: 6. hét
11. feladat/játék

Feladat/játék neve	Sorold fel az évszakokat - verseny
Időkeret	2-3 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	relációs szókincs fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	általános tájékozottság fejlesztése időbeli tájékozódás – évszakok

Feladat/játék bemutatása:

A gyerekek a helyükön ülnek. A pedagógus, akire rámutat, sorolja fel helyes sorrendben a négy évszakot. Aki eltéveszti, zálogot ad.

Differenciálási lehetőségek:

- lehet ülési rendben, sorban haladni, hogy jobban felkészülhessenek a tanulók a válaszadásra

Időszak: 6. hét

12. feladat/játék

Feladat/játék neve	Fejezd be a mondatot!
Időkeret	5-6 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	tapasztalati összefüggés - megértés
Fejlesztendő készségek, képességek	szókincsbővítés gondolkodás fejlesztése anyanyelvi kifejezőkészség fejlődése

Feladat/játék bemutatása:

A tanulók a helyükön ülnek. A tanító elkezdi egy mondatot, egy tanuló fejezze be – bárhogyan, csak tartalmilag és nyelvtanilag helyes legyen. A tanulók ülésrend szerint is következhetnek egymás után, de a tanító össze-vissza is szólíthatja a gyerekeket.

A pedagógus természetesen bármilyen mondatkezdést kitalálhat, segítségképpen nagyon jól használható mondatkezdések találhatók Gósy Mária, Imre Angéla Beszédpercepciók fejlesztő modulok című könyvében¹⁰

Differenciálási lehetőségek:

- válogassunk a mondatok között, a gyengébb képességű tanulóknak könnyebbet adjunk, továbbá segítsünk neki rávezetéssel, ha nem tudja befejezni
- nehezíthetjük, hogy többeknek is ugyanazt a mondatot kell befejeznie

¹⁰ Gósy Mária és Imre Angéla: Beszédpercepciók fejlesztő modulok; Nikol Kkt, Budapest, 2007. 142.old

A leves sótlan, tehát...
A lecke nincsen készen, mert...
Elromlott a tévé, ezért...

Sokat esik a hó, mert...
A macska halat eszik, hogy...
A szomszédunk külföldi, így...

Az óriáskerék...
Reggelente tejet...
Álmomban ott jártam, ahol...

Úgy látom, vihar készül, ezért...
Még sosem láttam...
A kiskutyám...

Soha nem csináltam, de...
Aki sokáig van ébren, az...
Éjjel világítanak...

Nem szoktam sírni, csak...
Lehullottak a fákról levelek, tehát...
Büszke vagyok, mert...

Nagyon utálok, ha...
Anyukám mindig azt mondja:...
A cica nyávog, mert...

Aki nem reggelizik, ...
Korán le kell feküdni, mert...
Nem megyek oviba, mert...

A doktor néni...
Azt mondták a tévében...
A nagymamám mindig olyan sütit süt, ...

Az új cipőmben...
Nem eszem halat, mert...
Várom az iskolát, hogy...

Soha nem csinálom azt, hogy...
Megettem, mert...
A kedvenc játékom a...

Időszak: 7. hét**13. feladat/játék**

Feladat/játék neve	Találd ki a szót!
Időkeret	5 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	beszédhanghallás fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	szókincs fejlesztése szavak hangokra bontása

Feladat/játék bemutatása:

A gyerekek körben állnak/ülnek. A tanító szavakat mond úgy, hogy hiányzik a szó első hangja – a gyerekeknek ki kell találni, mi a szó

Pl.: „Találjátok ki, milyen szóra gondoltam: acska! (a megoldás a macska)

Először érdemes alapszavakat mondani, amit biztosan tudnak a gyermekek. Ha már „belelendültek”, lehet tematizálni, fel lehet használni az adott tananyag szavait, ahol éppen tartunk.

Differenciálási lehetőségek:

- kislabdát, babzsákot is dobhatunk közben egymásnak
- a gyerekek is próbálkozhatnak feladványadással
- szűkíthetjük, milyen szavakat lehet feladni (pl.: csak bútor lehet, stb.)

Időszak: 7. hét

14. feladat/játék

Feladat/játék neve	Ismerd fel az évszakot!
Időkeret	5 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	relációs szókincs fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	általános tájékozottság fejlesztése időbeli tájékozódás – évszakok

Feladat/játék bemutatása:

A tanulók a helyükön ülnek. A tanító egy évszak jellemzőit kezdi bemutatni, aki leghamarabb kitalálja, bekiabálhatja, jutalmat kap. Aki rosszat kiált be, zálogot ad, amit valamilyen feladattal kiválthat.

Pl.: Ebben az évszakban kezd javulni az idő. Egyre melegebb a hőmérséklet. Hosszabbodnak a nappalok, egyre tovább van világos. Kezdenek nyílni a virágok. Átmeneti kabátot, félcipőt hordunk. Ebben az évszakban van Húsvét ünnepe...”

Differenciálási lehetőségek:

- próbáljuk meg a kevésbé jellemzővel kezdeni, hogy nehezebb legyen kitalálni
- vagy pont fordítva, kezdjük a nagyon jellemzővel bemutatni az adott évszakot
- képet is lehet felmutatni, arról kell kitalálni az évszakot
- tanulók is bemutathatják egymásnak
- faliújságot is készíthetünk, csipesszel jelzik, melyik évszak van aktuálisan, először rajzolnak, később írhatnak is jellemzőket az évszakokhoz

Időszak: 8. hét**15. feladat/játék**

Feladat/játék neve	Fejezd be a mondatot!
Időkeret	5-6 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	tapasztalati összefüggés - megértés
Fejlesztendő készségek, képességek	szókincsbővítés gondolkodás fejlesztése anyanyelvi kifejezőkészség fejlődése

Feladat/játék bemutatása:

A tanulók a helyükön ülnek. A tanító elkezd egy mondatot, egy tanuló fejezze be – bárhogyan, csak tartalmilag és nyelvtanilag helyes legyen. A tanulók ülésrend szerint is következhetnek egymás után, de a tanító össze-vissza is szólíthatja a gyerekeket.

A pedagógus természetesen bármilyen mondatkezdést kitalálhat, segítségképpen nagyon jól használható mondatkezdések találhatók Gósy Mária, Imre Angéla Beszédpercepció fejlesztő modulok című könyvében¹¹

Differenciálási lehetőségek:

- válogassunk a mondatok között, a gyengébb tanulóknak könnyebbet adjunk, továbbá segítsünk neki rávezetéssel, ha nem tudja befejezni
- nehezíthetjük, hogy többeknek is ugyanazt a mondatot kell befejeznie

¹¹ Gósy Mária és Imre Angéla: Beszédpercepció fejlesztő modulok; Nikol Kkt, Budapest, 2007. 143.old

Szeretek...
Az isiben szoktunk...
Anyukám szeme ...

Télen sokszor havazik és...
Nyáron szoktunk...
A kertben van...

Az almafán terem az...
Rossz voltam, de...
Kikaptam, mert...

Annak ellenére, hogy...
Esni kezdett, ezért...
Ha nem figyel az órán...

Sütött a nap és...
Jó tett helyében...
Délutánonként...

Azzal jutalmazták, hogy...
Születésnapjára...
Jó voltam, mégis...

Amikor esik az eső...
Segítettünk az öreg néninek, aki...
Igazából holnap akartuk, de...

Elmentünk a Bakonyba, és...
Jó lenne, ha...
Aki csúfolódik...

Szeretném, ha egyszer...
Jó időben...
Valamikor réges-régen...
Jó gyerek volt, ezért...
A babáim nagyon szépek, de...
Mesét hallgatni...

A gyerekek...
Az ilyen meséket szeretem...
A kismédve...

Azért szeretek legózni, mert...
Ezen a nyáron...
A szomszéd mesélte nekem, hogy...

Időszak: 8. hét

16. feladat/játék

Feladat/játék neve	Szótagoljunk!
Időkeret	5 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	beszédhanghallás fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	szókincs fejlesztése szavak szótagokra bontása helyesírási készség fejlesztése

Feladat/játék bemutatása:

A gyerekek körben állnak/ülnek. A tanító által mondott szót el kell szótagolnia a tanulónak. Lehet sorban haladni, de kislabdát, babzsákot is lehet dobni annak, akinek a megoldást kell mondania.

Pl.: Szótagoljuk el a szavakat, amiket mondok: macska, elefánt, cipő, baba, stb.

Először érdemes alapszavakat mondani, amit biztosan tudnak a gyermekek. Később lehet tematizálni, fel lehet használni az adott tananyag szavait, ahol éppen tartunk.

Nagyon jól használható szóanyagok találhatók Gósy Mária, Imre Angéla Beszédpercepció fejlesztő modulok című könyvében¹²

Differenciálási lehetőségek:

- a gyerekek is próbálkozhatnak feladványadással
- szűkíthetjük, milyen szavakat lehet feladni (pl.: csak bútor lehet, stb.)

¹² Gósy Mária és Imre Angéla: Beszédpercepció fejlesztő modulok; Nikol Kkt, Budapest, 2007., 79-80.old

Első nehézségi fok:

kocsi, baba, füle, gólya, gyerek, bohém, megye, torok, lekvár, siker, enged
mező, siker, fázik, cserép, szúnyog, cipő, néni, lehet, hova, hiba, titok
liba, beteg, füle, baba, belép, csapat, kijárat, korom, seper, csésze, nehéz
lobog, tehén, zene, kérem, dolog, kényes, fűző, dohány, gumi, kávé, csoki
szoba, gyűrű, kerék, lágyan, ketyeg, bocsok, valaki, terem, gurul, sűrű
doboz, halad, szeder, gépi, bácsi, torony, nyári, kacsa, tárol, dühös, béres
lapát, veszi, boka, hála, golyó, méreg, siker, miket, levegő, tulajdon, lélek
fizet, bokor, kicsi, maci, füle, sátor, szerep, béka, válogatás, tojás, bánat
csíkos, kígyó, mézes, papír, cipőfűző, térkép, gólya, virágos, süveg, lapok

Második nehézségi fok:

árad, ólom, egér, kesztyű, zárva, megágyaz, zongora, tornaterem, állat
kráter, glicerín, articsóka, kerámia, aktuális, altalás, erdőségek, élhetnek
korona, gyertya, üveg, jegygyűrű, program, olló, hatalmasok, gyertya
babakocsi, zászló, kenyér, három, üzen, levélhullás, elrepül, megtalál
tányér, üdítő, létra, esernyő, furulya, kiskabát, könyvespolc, narancs
zebra, levendula, torta, kráternél, elemelték, visszahozta, meglátnák
súgnak, korbácsol, kenderből, szarítmány, morgolódik, brekegés, korból
csinálják, borotválkozik, cseresznyebefőtt, kutyákkal, étterem, ósdi
elérhetetlen, időnkénti, beadtatok, villanykörtétet, matracokon
elefánt, kerevetek, siheder, fenyőtoboz, cserebogarak, vadászatról
kocsonya, bajuszkötő, sikátorba, szörfözőknek, kulcsmásolás
hártya, probléma, pettyes, illatos, szemtelen, ennyi, meggyes, hulló
szerpentin, dragonyos, térdeplő, klónozzák, kattog, billen, csapkod
eltitkol, helytelen, emlékeztetőket, mérgező, varangyos, mesterséges

Harmadik nehézségi fok:

kolostor, monitor, briós, drogéria, epizód, rapszódia, konténer, karnevál
keselyű, akvárium, kozmetikus, gimnazista, valótlan, koncert, állatkert
repülőtér, postakocsi, zimankós, átválogat, erdészeti, kelkáposzta
hebrencs, dróttal, személytelen, kedvezően, megremegtet, felderít, körülnéz
kiálthatatlan, vesztégzár, szerkesztőség, villamosjegy, bánatpénz
prücsök, elvágta, hosszúkás, megszületett, idétlének, sietett, ledarálták
szabadság, egyszer, fogkefe, krémeseiket, grófságokról, drogéria
pemetefűcukorka, tornagyakorlat, celofánpapír, seregestől, csakhogy
királykisasszony, megmagyarázhatatlan, voltaképpen, hiszékenységből
húsdarálónak, kormánykerék, rendőrsíp, csurgathatták, szellemidézés
csukamájolaj, karácsonyfadísz, tollaslabdázunk, egyszerűen, mesterkelt
kikristályosodott, hullámlövagolás, rémisztgetnek, horgásznának
versenyfutásokban, szélesíthetik, képzeletvilág, igényelnének, kiadásban
bálnavadászoknál, illatár, legpontosabban, valószínűleg, borkatakomba
sopánkodnak, készítették, magyarságról, tolltartóban, közeledtek
szívesen, kötöttü, elavultak, toronyőr, átdolgozás, szokatlanul, bíborvörös
napéjegylenlőség, gyermektábor, vitorlásnál, csengetnének, őszintén
bizonytalanul, megjelenítenék, beköttették, hihetetlenül, elronthattuk
derűlátás, csillagszórókkal, hősiesség, köszörűkő, kurjantgatnak
szétszabdálják, hatáskeltés, következetesen, villámhárító, fellegvárnak
tejfölösen, csipkednek, elképzelhetetlen, hintaszékről, megtalálhatják
pillanatokot, lárvaalapot, parasztházakat, költeményekkel, karénekekhez
építkezhetnek, fordítottatok, bebarangolták, sikertelenül, szétbontották
hűvösödik, elmosogathatsz, becsukhatjátok, tudományosan, megragadták
dohányfüstben, szalvétáinkkal, voltaképpen, harminckilencedik, illóolaj
kredenceket, tréfa, ismétlődések, kigyomlálják, oljaikból, törülközőtartó

Időszak: 9. hét

17. feladat/játék

Feladat/játék neve	Mit csinálsz..?
Időkeret	5 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	relációs szókincs fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	általános tájékozottság fejlesztése időbeli tájékozódás – napszakok szókincsfejlesztés

Feladat/játék bemutatása:

A tanulók a helyükön ülnek. A tanító megkérdezi: „Mit csináltok reggel?” – a tanulók pár mondattal sorban válaszolnak (ez a tanulók szokásainak, életvitelének megismerése szempontjából is tanulságos lehet).

Ugyanezt beszélgessük át a délben, és este napszakokkal is.

Majd tudatosítsuk, hogy ezek napszakok, mondjuk el időrendben: reggel – délben - este

Differenciálási lehetőségek:

- ha nehezen fogalmazzák meg, mit csinálnak, irányítsuk kérdésekkel: Hány órákor ébredsz, reggelizel-e, hogyan jössz iskolába, stb.
- több óra elején is beszélgethetünk erről a témáról – le is rajzolhatják, hogyan telik valamelyik napszakjuk
- egy tanuló mesélje el, mit csinál, a többieknek ki kell találnia, melyik napszokról van szó

Időszak: 9. hét

18. feladat/játék

Feladat/játék neve	Fejezd be a mondatot!
Időkeret	5-6 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	tapasztalati összefüggés - megértés
Fejlesztendő készségek, képességek	szókincsbővítés gondolkodás fejlesztése anyanyelvi kifejezőkészség fejlődése

Feladat/játék bemutatása:

A tanulók a helyükön ülnek. A tanító elkezd egy mondatot, egy tanuló fejezze be – bárhogyan, csak tartalmilag és nyelvtanilag helyes legyen. A tanulók ülésrend szerint is következhetnek egymás után, de a tanító össze-vissza is szólíthatja a gyerekeket.

A pedagógus természetesen bármilyen mondatkezdést kitalálhat, segítségképpen nagyon jól használható mondatkezdések találhatók Gósy Mária, Imre Angéla Beszédpercepció fejlesztő modulok című könyvében¹³

Differenciálási lehetőségek:

- válogassunk a mondatok között, a gyengébb tanulóknak könnyebbet adjunk, továbbá segítsünk neki rávezetéssel, ha nem tudja befejezni
- nehezíthetjük, hogy többeknek is ugyanazt a mondatot kell befejeznie

¹³ Gósy Mária és Imre Angéla: Beszédpercepció fejlesztő modulok; Nikol Kkt, Budapest, 2007. 144.old

Szorít a cipőm, ezért...
Az óvó néni...
Bújócskát játszottunk és...

Karácsonykor...
Aki nem eszi meg a levest...
A tévében...

A kedvenc játékom...
Amikor utoljára voltam cirkuszban...
Mivel esik az eső...

Tegnap este...
Elvesztette a kulcsát, emiatt...
Miért nem...

A boszorkány mondta...
Eső után....
Nem emlékezett a nevére, ezért...

Kinyitottam a könyvet és...
Ha behunom a szemem, akkor...
Kint az utcán...

Elfelejtettem, ezért...
Vizet engedtem a kannába és ...
Megírta a listát, majd...

Kopogtak az ajtón, ő pedig...
Nem működik a telefon, ezért...
Idd meg gyorsan, különben...

Habár hideg van odakinn, ...
A porcicák még az ágy alatt is....
Az iskolában a dolgozatnál...

Anya nem ment ma...
Az ebédlőben ma olyan étel lesz, amit...
Holnap nem akarok...

A játékboltban múlt héten nagyon...
A matricás füzetem majdnem...
Kiömlött a festékes pohár, mert...

Apu nem tudott ma dolgozni, mert...
Szeretem a csigákat, mert...
Ha felkapcsolod a villanyt, akkor...

Időszak: 10. hét**19. feladat/játék**

Feladat/játék neve	Ragaszd össze a szót! (szótagokból)
Időkeret	5-10 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	beszédhanghallás fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	szókincs fejlesztése auditív analízis-szintézis helyesírási készség fejlesztése

Feladat/játék bemutatása:

A gyerekek körben állnak/ülnek. A tanító által szótagolva elmondott szót kell kitalálniuk a tanulóknak. Lehet sorban haladni, de kislabdát, babzsákot is lehet dobni annak, akinek a megoldást kell mondania.

Pl.: Ragasszátok össze egy szóvá a szótagokra szétesett szavamat: e-le-fánt.

Először érdemes alapszavakat mondani, amit biztosan tudnak a gyermekek. Később lehet tematizálni, fel lehet használni a különböző tantárgyakból az adott tananyag szavait, ahol éppen tartunk.

Differenciálási lehetőségek:

- a gyerekek is próbálkozhatnak feladványadással
- szűkíthetjük, milyen szavakat lehet feladni (pl.: csak bútor lehet, stb.)

Időszak: 10. hét

20. feladat/játék

Feladat/játék neve	Mit csinálsz..?
Időkeret	5-10 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	relációs szókincs fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	általános tájékozottság fejlesztése időbeli tájékozódás – napszakok szókincsfejlesztés

Feladat/játék bemutatása:

Napszakok ismeretének kibővítése: hajnal – reggel – délelőtt – dél – délután – este – éjszaka

A gyerekek a helyükön ülnek. A tanító megjelöl egy adott napszakot, és a tanulók mesélik el, mit csinálnak akkor.

Majd a napszakokat soroljuk, tanuljuk meg sorrendben.

Differenciálási lehetőségek:

- a napszak jellemzőit is mondjuk el: sötét, világos van; a nap süt, a hold világít, stb.
- rajzoljuk le a napszakokat
- meséljük el egy napunkat (képek segítségével szolgálhatnak)¹⁴

¹⁴ <https://www.pinterest.cl/pin/551268810622573887/>

Időszak: 11. hét

21. feladat/játék

Feladat/játék neve	Fejezd be a mondatot!
Időkeret	5-6 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	tapasztalati összefüggés - megértés
Fejlesztendő készségek, képességek	szókincsbővítés gondolkodás fejlesztése anyanyelvi kifejezőkészség fejlődése

Feladat/játék bemutatása:

A tanulók a helyükön ülnek. A tanító elkezd egy mondatot, egy tanuló fejezze be – bárhogyan, csak tartalmilag és nyelvtanilag helyes legyen. A tanulók ülésrend szerint is következhetnek egymás után, de a tanító össze-vissza is szólíthatja a gyerekeket.

A pedagógus természetesen bármilyen mondatkezdést kitalálhat, segítségképpen nagyon jól használható mondatkezdések találhatók Gósy Mária, Imre Angéla Beszédpercepció fejlesztő modulok című könyvében¹⁵

Differenciálási lehetőségek:

- válogassunk a mondatok között, a gyengébb tanulóknak könnyebbet adjunk, továbbá segítsünk neki rávezetéssel, ha nem tudja befejezni
- nehezíthetjük, hogy többeknek is ugyanazt a mondatot kell befejeznie

¹⁵ Gósy Mária és Imre Angéla: Beszédpercepció fejlesztő modulok; Nikol Kkt, Budapest, 2007. 145.old

Bárcsak lenne...
Talált egy tollat, és...
Nemcsak boltba mentek, hanem...

Képzeld el, ...
Se otthon, se máshol...
Rossz az idő, pedig...

Azt gondoltuk, hogy...
Hátha csak...
Te sem szereted...

A kutya ugatott, holott...
Talán megmondja, hányan...
Aki győz, az...

Vince kiment az udvarra, mert...
A játszótéren...
Nagyon szeretném, ha...

A boltban vettünk...
Megláttam az utcán a barátomat, de...
Szeretek görkorcsolyázni, ezért...

Mivel túl nagy volt rá a cipő, ezért...
Sütöttünk egy tortát és...
Nem tudok korcsolyázni, így...

Nekem kicsi ez az ing, de...
A lusta ember az, aki...
Bár sok dolga volt, mégis...

Nem szeretem a spenótot, de...
Ha nagyon meleg van kint, akkor...
Reggelente...

A kezemben...
Miután felébredtem...
Ha esik az eső...

Besötétedett és...
Szoktatok...
Minden nap kell...

Azt hallottam...
Anyu vett egy új...
Holnap reggel...

Időszak: 11. hét

22. feladat/játék

Feladat/játék neve	Ragaszd össze a szót! (hangokból)
Időkeret	5-10 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	beszédhanghallás fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	szókincs fejlesztése auditív analízis-szintézis

Feladat/játék bemutatása:

A gyerekek körben állnak/ülnek. A tanító által hangokra bontott szót kell kitalálniuk a tanulóknak. Lehet sorban haladni, de kislabdát, babzsákot is lehet dobni annak, akinek a megoldást kell mondania.

Pl.: Ragasszátok össze egy szóvá a hangokra szétesett szavamat: m-o-s, c-i-c-a, stb.

Először érdemes alapszavakat mondani, amit biztosan tudnak a gyermekek. Később lehet tematizálni, fel lehet használni az adott tananyag szavait, ahol éppen tartunk.

Differenciálási lehetőségek:

- a gyerekek is próbálkozhatnak feladványadással
- szűkíthetjük, milyen szavakat lehet feladni (pl.: csak állat lehet, stb.)
- lehet felhasználni szavakat a Gósy könyvből¹⁶

¹⁶ Gósy Mária és Imre Angéla: Beszédpercepció fejlesztő modulok; Nikol Kkt, Budapest, 2007; 76.old

ül, zár, mos, van, bál, sem, lóg, vár, szép, nem, már, szín, tó
 csavar, hát, sereg, dísznő, csákó, velem, tiszta, dadog, kép,
 megyek, csoda, kukac, csoki, betű, rák, dolog, gyár, pék
 anya, láb, cipő, kenyér, baba, bohóc, óra, ceruza, vonat,
 rádió, rajzol, medve, zászló, róka, pohár, torta, gránit
 könyv, lapozgat, csendes, fagylalt, megeszik, szüretel,
 koccán, térkép, vízesés, hanygya (hangya), lángos, szerencse
 vadorzó, hernyó, tulipán, szekér, fénykép, színpad, kovács,
 seregély (seregély), villog (villog), maradnak, elvárom, árok, sült
 szekrény, csúszda, oroszlán, elrepül, pillangó (pillangó),
 bicikli, játszótér (játszótér), nyomdázik, pohár, villanyvasút
 (villanyvasút)
 kártya, viziló, könyvespolc, kapukulcs, hóember, mazsola,
 tulipán, gyertya, hatyú (hattyú), szabadság (szabadság), ablak
 papucs, virág, lángos, kirájlány (királyné), katoná, zsemle,
 lelkes, iskola, táblákra, megegetnek, gyurmával
 függöny (függöny), terítő, barlang, papagáj, tornacipő,
 hegyász, táncol, pipa, sárkány, hőmérő, dió (dió)
 mogyoró, marcipán, körhinta, papír, liba, ásó, perec, autó,
 tévé, matrac, levél, fáj, iszik, erős, apró, gyalog, kancsó

Időszak: 12. hét

23. feladat/játék

Feladat/játék neve	A hét napjai
Időkeret	5-10 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	relációs szókincs fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	általános tájékozottság fejlesztése időbeli tájékozódás – napszakok szókincsfejlesztés

Feladat/játék bemutatása:

Demonstrációs képek segítségével

Sorolják fel a tanulók a hét napjait, akik nem tudják, vagy eltévesztik a sorrendet, zálogot adnak, amit majd feladatokkal, kihívásokkal lehet kiváltani

Differenciálási lehetőségek:

- kérdésekre kell válaszolni: A csütörtök hányadik napja a hétnek? Melyik az ötödik napja a hétnek? stb.
- a tanulók egymástól kérdezzenek

Időszak: 12. hét

24. feladat/játék

Feladat/játék neve	Fejezd be a mondatot! – és...
Időkeret	5-6 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	tapasztalati összefüggés - megértés
Fejlesztendő készségek, képességek	szókincsbővítés gondolkodás fejlesztése anyanyelvi kifejezőképesség fejlődése

Feladat/játék bemutatása:

A grammatikában a **kötőszó** olyan viszonszó, amely a mondategységben (egyszerű mondatban, összetett mondat tagmondatában) szavakat vagy mondatrészeket köt össze, összetett mondatban pedig tagmondatokat, ezzel mondattani és **logikai viszonyokat jelölve** közöttük.¹⁷

A logikai viszonyt akkor tudja a gyermek megfogalmazni helyesen, ha érti az összefüggéseket, és fordítva, ha érti a tapasztalati összefüggéseket, akkor helyesen meg is tudja fogalmazni.

A tanulók a helyükön ülnek. A tanító elkezd egy mondatot, egy tanuló fejezze be – bárhogyan, csak tartalmilag és nyelvtanilag helyes legyen. A tanulók ülésrend szerint is következhetnek egymás után, de a tanító össze-vissza is szólíthatja a gyerekeket.

A pedagógus természetesen bármilyen mondatkezdést kitalálhat, segítségül adunk példamondatokat.¹⁸

Differenciálási lehetőségek:

- válogassunk a mondatok között, a gyengébb képességű tanulóknak könnyebbet adjunk, továbbá segítsünk neki rávezetéssel, ha nem tudja befejezni
- nehezíthetjük, hogy többeknek is ugyanazt a mondatot kell befejeznie

Példamondatok:

¹⁷ <https://hu.wikipedia.org/wiki/K%C3%B6t%C5%91sz%C3%B3> ; MNyK 2007, 249. o

¹⁸ Székely Balázné: (R)ész képességek; Műszaki Könyvkiadó, Bp.; 2004.; Melléklet: 27., 43., 55., 62., 76., 81., 88.old.

Reggel elmentem az iskolába, és...

Az iskolai ünnepélyen verset mondatam, és...

Elmentünk a hétvégén kirándulni, és...

Bementem anyával a boltba, és...

Fociztunk az udvaron, és...

Leesett a földre a ceruzám, és...

stb. – további mondatokat ki lehet találni, fel lehet használni és ezúton is feldolgozni az osztályban történt aktuális eseményeket; lehet a különböző tantárgyakból ismereteket is felhasználni.

Időszak: 13. hét

25. feladat/játék

Feladat/játék neve	Egyforma? Nem egyforma?
Időkeret	5-10 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	beszédhanghallás fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	auditív észlelés-, differenciálás

Feladat/játék bemutatása:

A gyerekek körben állnak/ülnek. A tanító szópárokat mond, melyekről el kell dönteni, hogy egyforma a két szó, vagy nem egyforma.

Először kezdhethük egyszerű, nem hasonlító szavakkal, hogy minden tanuló megértse a feladatot.

Pl.: Döntsétek el, hogy egyforma, vagy nem egyforma a következő két szó: mos – vasal; stb.

Ezután következhetnek az oppozíciós szavak (a szópárokból csak egy hangpár tér el). Pl.: kép – gép, toboz – doboz; stb.

A már említett Gósy könyvben találhatók ehhez szópárok¹⁹

Ez a játék nagyban hozzájárul a jó helyesírási készség kialakulásához, ezért a tanév során több órán is lehet ezt a játékot játszani.

Differenciálási lehetőségek:

- lehet rajz, vagy technika órán kis táblácskát gyártani, melyen az EGYFORMA – NEM EGYFORMA kifejezések láthatók (pirossal a nem, zölddel az igen válasz)
- intermodalitás részképesség fejlesztése, hogy meg kell jegyeznie: jobb kezét emeli, ha egyforma, bal kezét, ha nem egyforma

¹⁹ Gósy Mária és Imre Angéla: Beszédpercepció fejlesztő modulok; Nikol Kkt, Budapest, 2007; 65.old

örül – örül, lába – lábba, vád – fád, szár – szál, répa – répa, bor – bór, kasza – kassza, hite – hitte, eke – ege, pereg – pereg, rétes – rémes, kevés – keves, csók – csak, korom – porom, hegyes – hegyes, szől – szór, kötet – köttet

nyuszi – Gyuszi, pék – szék, sül – szül, repdes – repdes, cár – szár, potya – botja, tár – vár, hat – hat, nyár – gyár, völgy – tölgy, gémes – gémes, szék – pék, tor – tar, dél – tél, tikkad – tikkad, szél – cél, gát – kád, agya – anya, sok – sokk

kapod – kapott, várad – fárad, nyál – nyár, csapja – kapja, egyke – egyke, fűző – tűző, kár – vár, vér – kér, hágó – vágó, tar – tár, hire – hire, nyír – nyár, haj – háj, rág – rag, sár – szár, nyár – jár, gerle – gerle, cár – gyár, szár – zár

bíró – báró, int – ing, gúnyol – gányol, alak – alap, egyed – egyed, jak – lyuk, tas – tás, tar – tár, vág – vég, jég – bég, karaj – paraj, gördül – gördül, epés – epés, bor – por, kár – tár, köt – köd, pör – kör, csupor – csupor, bár – pár, ríkt – síkt

tesz – vesz, csomag – csomag, moly – moly, rág – vág, pék – lék, róka – móka – főka, ritka – ritka, gyors – bors, lány – lény, géz – géz, ment – kent, feni – keni, tavasz – ravasz, fél – vél, ebéd – ebéd, fény – tény, lény – kény, végy – vény

tó – ló, átad – átad, pufi – lufi, puli – pumi, mén – kén, édes – ékes, mákos – rákos, eke – eke, gép – lép, kép – szép, kemény – remény, iga – iga, remény – remény, sekély – csekély, család – csanád, házas – házas

átkos – átkos, fagy – vagy, kő – tő, pirkad – pirkad, töltő – költő, fej – tej, hely – vely, esze – esze, szeg – szag, macska – csacska, radiátor – gladiátor, párna – tárna, háta – háta, szesz – szösz, tavasz – tavaly, téve – teve, jeges – jeges

tova – tava, káva – kávé, derengő – merengő, kerengő – keringő, hegyi – hegyi, Oszkár – uszkár, rúd – lúd, túró – fúró, zúzó – nyúzó, nyű – fű, fa – fa, kő – vő, üveg – süveg, szesz – szász, ráma – roma

tál – tág – táv – táj, vaj, vág, fog – fok, rémiszt – rémiszt, szag – szak, rím – rém, sár – sál, gaz – gáz, gőz – géz, gáz – gáz, giz – gaz, rum – rum, grúz – gríz, rész – rés, vész – vesz, vés – vés, fagy – fogy, hűt – fűt, keres – keres, fal – faj

gyöngy – gyöngy, fáj – fal, doboz – toboz, koboz – koboz, robog – ropog, rikkant – rokkant, rühes – rühes, király – sirály, kér – kör, tör – tör, zsír – sír, hír – hír, rak – rag, part – párt, máz – méz, nyűg – nyűg

pattan – kattan, szél – széf, szék – szék, szín – szén, kappan – kattan, szappan – kappan, gumi – cumi, lát – lét, lop – lop, hisz – hisz, lép – lép, csap – csáp, oszlik – foszlik, hegyes – hegyes, tőr – tőr, vonat – fonat

ekkor – ekkor, párna – tárna, futtat – juttat, sok – sokk, ragos – magos, makkos – makkos, ered – ered, inga – inka, mag – míg, atya – atyja, ebéd – ebéd, épét – epéd, had – híd, sátor – bátor, lemez – nemez, ara – arra, ázik – ázik

rám – rám, álom – alom, halom – halom, kulcs – kulcs, táp – tép, borsó – korsó, gépel – géppel, rigó – rágó, ház – ház, víz – váz, Laci – paci, agy – ágy, hal – hall, kell – kell, sötét – sötét, bál – bál, bálma – válma, kár – kár

puma – puma, Dóri – Nóri, nem – szem, takar – teker, ered – ered, hamu – hamu, sok – sok, por – per, kanna – kánna, fonál – fonák, csokor – csokor, kép – kép, meggy – meggy, fattyú – faggyú, irodalom – birodalom, kerek – kerek

cső – cső, táj – táj, kard – kart, húsz – húz, Gergő – görgő, Zita – Rita, szita – szita, egyed – egyed, süt – süt, darázs – garázs, varázs – varázs, sor – sör, lila – Lilla, por – bor, tol – toll, béke – béka, cipő – cipő, súly – súly

bolha – bolha, hideg – rideg, egyház – fegyház, lovag – lovak, határ – határ, ásó – ásó, kutat – mutat, vég – rég, még – még, csöves – köves, rendőr – csendőr, zsandár – dandár, pandúr – pandúr, szűcs – szűcs, lomb – lomb

hang – rang, perc – porc, gomb – gomb, kacsa – kacsa, villan – villan, hív – vív, áll – ál, ere – erre, lárva – tárva, kóró – kóró, szőr – szőr, kandúr – pandúr, vagány – vágány, láb – lép, csikó – csikó, szó – só, légy – lágy

Időszak: 13. hét

26. feladat/játék

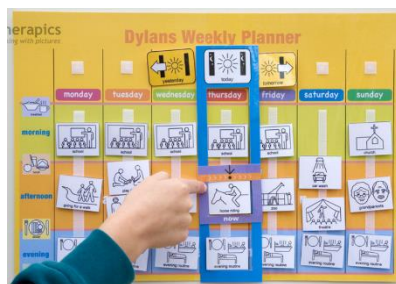
Feladat/játék neve	Tegnap; Holnap
Időkeret	5-10 perc
Eszközigény	kartonlap heti-rend készítése
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	relációs szókincs fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	általános tájékozottság fejlesztése időbeli tájékozódás – napszakok szókincsfejlesztés

Feladat/játék bemutatása:

Készítsünk rajz/technika órán az osztálynak egy hetirendet (ne az órarenddel váltsuk ki ezt). Legyen benne a reggeltől estig minden fontos napszak.

	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK
REGGEL					
DÉLELŐTT					
DÉL					
DÉLUTÁN					
ESTE					
ÉJSZAKA					

Sok tanulónak nagyon sokat segít az időbeli tájékozódásban, ha vizualizáljuk az időt!²⁰

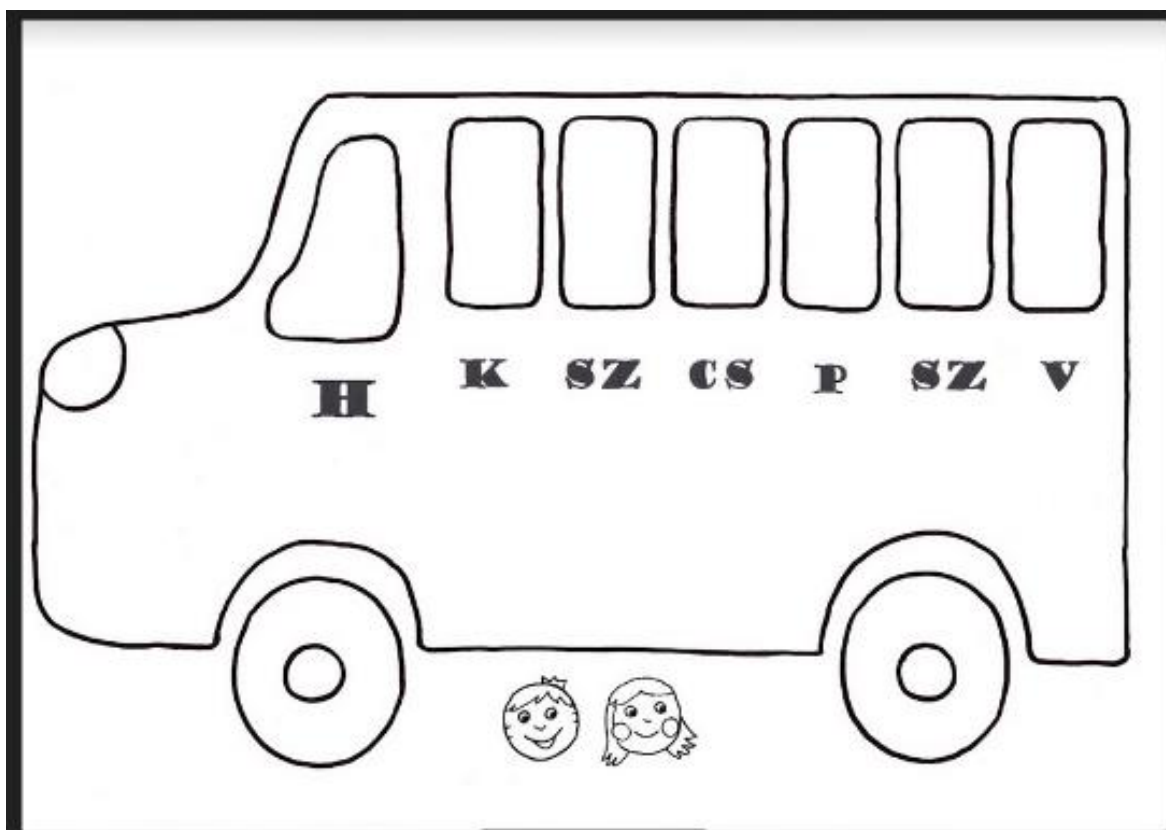
Írjunk/rajzoljunk az egyik naphoz valamilyen tevékenységet, amit végeztünk/játszottunk az osztállyal – másnap reggel beszélgessünk róla, emlékezve, hogy ez *tegnap* történt

Hasonlóan, tervezzünk valamilyen közös tevékenységet adott napon másnapra, hogy az majd *holnap* lesz. Tegyük fel az ábráját a hetirendünkre.

²⁰ <https://jatsszunk-egyutt.hu/az-ido-mulasa-gyerekszemmel-honapok-es-napok/>

Differenciálási lehetőségek:

- az alábbi buszt²¹ elkészíthetik maguknak a tanulók, és rajzokkal, szimbólumokkal saját hetirendet is vezethetnek, egy-egy fontos bejelölve, mely alapján meg lehet beszélni, mi történt tegnap, mi lesz holnap, stb.
- ha ez már készség-szinten rögzült, lehet múlt hét, jövő hét, stb. időfogalmakat is megbeszélni

²¹ <https://jatsszunk-egyutt.hu/az-ido-mulasa-gyerekszemmel-honapok-es-napok/>

Időszak: 14. hét

27. feladat/játék

Feladat/játék neve	Fejezd be a mondatot! – mert...
Időkeret	5-6 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	tapasztalati összefüggés - megértés
Fejlesztendő készségek, képességek	szókincsbővítés gondolkodás fejlesztése anyanyelvi kifejezőkészség fejlődése

Feladat/játék bemutatása:

A tanulók a helyükön ülnek. A tanító elkezd egy mondatot, egy tanuló fejezze be – bárhogyan, csak tartalmilag és nyelvtanilag helyes legyen. A tanulók ülésrend szerint is következhetnek egymás után, de a tanító össze-vissza is szólíthatja a gyerekeket.

A pedagógus természetesen bármilyen mondatkezdést kitalálhat, segítségül adunk példamondatokat.²²

Differenciálási lehetőségek:

- válogassunk a mondatok között, a gyengébb képességű tanulóknak könnyebbet adjunk, továbbá segítsünk neki rávezetéssel, ha nem tudja befejezni
- nehezíthetjük, hogy többeknek is ugyanazt a mondatot kell befejeznie

²² Székely Balázné: (R)észképességek; Műszaki Könyvkiadó, Bp.; 2004.; Melléklet: 27., 43., 55., 62., 76., 81., 88.old.

Példamondatok:

Tegnap megint elaludtam, mert...

Beiratkoztam fociedzésre, mert...

Egy napot sem hiányoztam a suliból, mert...

Felvettem a régi edzőcipőmet, mert...

Elromlott a ceruzahegyszőrm, mert...

Elaludtam a tévé előtt, mert...

Mindig lekapcsolom a villanyt, ha kimegyek a szobából, mert...

Kisebb húst kérek, mert...

Édesapám elment otthonról, mert...

A testvéremtől örököltem egy pulóvert, mert...

A kabátomról leesett egy gomb, mert...

Elmaradt a focimeccsünk, mert...

Kilyukasztották a fülcimpámat, mert...

Nagymamám palacsintát süt, mert...

Most cseréltünk az autón téli gumit, mert...

Hasra estem egy kiálló fagyökérben, mert...

Időszak: 14. hét

28. feladat/játék

Feladat/játék neve	Keresd a hangot!
Időkeret	5-10 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	beszédhanghallás fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	auditív észlelés-, differenciálás

Feladat/játék bemutatása:

A gyerekek körben állnak/ülnek. A tanító szavakat mond – a tanuló(k)nak meg kell mondani, adott hangot a szó elején, vagy nem az elején hallják.

Pl.: Mondd meg, hogy az „r” hangot a szó elején, vagy nem az elején hallod: róka, tanár, bronz... stb.

A már említett Gósy könyvben található ehhez szóanyag.²³

A tanév során több olvasásóra előtt is játszhatjuk ezt a játékot.

Differenciálási lehetőségek:

- lehet rajz, vagy technika órán kis táblácskát gyártani, melyen az ELEJÉN – VÉGÉN kifejezések láthatók (színkóddal)
- lehet 3 táblácskára három pöttyöt rajzolni, melyeken az első, vagy a második, vagy a harmadik van beszínezve – ez jelenti, hogy elöl, a szó közben, vagy a szó végén hallható az adott hang

- intermodalitás részképesség fejlesztése, hogy meg kell jegyeznie: jobb kezét emeli, ha egyforma, bal kezét, ha nem egyforma

²³ Gósy Mária és Imre Angéla: Beszédpercepció fejlesztő modulok; Nikol Kkt, Budapest, 2007; 67-68.old

Mondd meg, hogy a *s* hangot az elején hallod vagy a közepén! Figyelj, mondom: sátor.

só, másik, kés, sapka, sugár, más, esett, keserű, táskával, vásároltak, kása, sündörög, ásó, has, sikerrel, szorgos, masina, seb, sárga

Mondd meg, hogy a *b* hangot az elején hallod vagy a közepén! Figyelj, mondom: lába.

bor, kebel, borsó, hab, ibolya, Ábel, bogyó, seb, béna, lobog, rebellis, kibillen, bal, betegség, rab

Mondd meg, hogy az *é* hangot az elején hallod vagy nem az elején! Figyelj, mondom: ének.

kevés, béka, edény, édes, élelem, kávé, remény, menedékhely, betét, zenés, égető, képtelen, kibékíthetetlen

Mondd meg, hogy a *cs* hangot az elején hallod vagy a közepén! Figyelj, mondom: csikos.

csak, kecske, szőlőkacs, vacsora, csendesít, csillog, kancsal, macsó, csillagos, csokoládé, habcsók, mécs, cseresznye, ücsörög, licsi, szűcs, becserkész, vicsorog, csámpás, locsol

Mondd meg, hogy a *n* hangot az elején hallod vagy a közepén! Figyelj, mondom: nagy.

német, kanál, vonat, mokasszin, enne, bán, kivon, negyedik, menet, Dani, dunna, nő, szalonna, nicsak, kín, sátán, kinek, színes

Mondd meg, hogy az *a* hangot az elején hallod vagy nem az elején! Figyelj, mondom: kar.

madár, alom, alszik, szoba, répa, vad, kaszáról, csaltál, kutya, liba, árad, tálaló, záloga, oromra, adott, anyjának

Mondd meg, hogy a *s* hangot az elején hallod vagy nem az elején! Figyelj, mondom: saláta.

susog, Mikulás, testvér, sakk, okos, sirály, sajt, megsimogat, rakás, ostor, sár

Mondd meg, hogy a *k* hangot az elején hallod vagy nem az elején! Figyelj, mondom: kutya.

kártya, latyak, kever, halkan, kastély, gyerek, király, béka, karalábé, asztalok

Mondd meg, hogy az *e* hangot az elején hallod vagy nem az elején! Figyelj, mondom: egér.

pihe, megüti, csésze, mesés, kettőnél, erdőnél, elvégezted, mise, kérem, csépelők, betű, eddig, köpeny, elmászik

Mondd meg, hogy a *r* hangot a közepén hallod vagy nem a közepén! Figyelj, mondom: páros.

törölköző, varjú, ragad, kenyér, körút, motor, rak, repülő, karácsony, kijárat

Mondd meg, hogy a *zs* hangot a végén hallod vagy nem a végén! Figyelj, mondom: zsibbad.

pázsit, zsineg, pajzs, zsúptető, pizsama, dézsa, Párizs, zsemle, uzsonna, zsineg

Mondd meg, hogy a *m* hangot az elején hallod vagy nem az elején! Figyelj, mondom: álom.

madár, hamar, alma, maci, kellemetlen, ember, mese, emlék, mondóka, köröm

Mondd meg, hogy az *a* hangot az elején hallod vagy nem az elején! Figyelj, mondom: álom.

tészta, takarít, házias, alvás, dráma, alkalmaz, zárva, házias, adózás, apró

Mondd meg, hogy az *i* hangot az elején hallod vagy nem az elején! Figyelj, mondom: irat.

csillag, inka, pihen, helyi, időtlen, cikketek, hiba, mami, pirul, cigaretta, iszákos

Mondd meg, hogy a *r* hangot az elején hallod vagy nem az elején! Figyelj, mondom: meredek.

veréb, rigó, róka, radír, gyerek, arc, romos, virág, ravasz, rejt

Mondd meg, hogy a *t* hangot a végén hallod vagy nem a végén! Figyelj, mondom: hatalom.

tojásos, fáradt, voltak, étel, keresett, tréfás, illat, vonat, etető, sajt

Mondd meg, hogy a *v* hangot a közepén hallod vagy nem a közepén! Figyelj, mondom: vetés.

kíván, könyv, alvás, karvaly, kevés, név, visel, vágy, veréb, tavaly

Mondd meg, hogy az *é* hangot az elején hallod vagy nem az elején! Figyelj, mondom: érez.

kenyér, éhes, eltérő, ebéd, édes, pénz, kés, ébred, bérel, énekel

Mondd meg, hogy a *zs* hangot a közepén hallod vagy nem a közepén! Figyelj, mondom: zsák.

mázsál, garázs, házsártos, zsiráf, Ázsia, zsebkendő, vizsla, zsong, mazsolás, zsák

Mondd meg, hogy az *ü* hangot az elején hallod vagy nem az elején! Figyelj, mondom: ülnek.

türelem, ügyes, helyükre, üzenet, ürge, terület, bemenekül, perdület, ütemes

Mondd meg, hogy a *s* hangot az elején hallod vagy nem az elején! Figyelj, mondom: mese.

sarok, süni, gyors, kása, seprű, lábos, test, fényes, senki, sas

Mondd meg, hogy a *k* hangot a közepén hallod vagy nem a közepén! Figyelj, mondom: eke.

karó, kanál, lakat, mákos, kínál, hegyek, kedves, akác, tank, akár, fékez, kagyló

Időszak: 15. hét

29. feladat/játék

Feladat/játék neve	Az idő mértékegységei
Időkeret	5-10 perc
Eszközigény	demonstrációs kép
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	relációs szókinsz fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	általános tájékozottság fejlesztése időbeli tájékozódás szókinszfejlesztés

Feladat/játék bemutatása:

A tanév során, többször is lehet foglalkozni ezzel a témával – évszakok, egy év tagolása, stb.... a mellékelt kép alapján²⁴

Tanító kérdez, akire rámutat, válaszoljon – aki nem tudja, zálogot ad, amit a nap folyamán lehet visszaváltani valamilyen megegyezett feladatteljesítéssel.

Pl.:

- Egy hét hány napból áll?
- 7 nap
- Egy évben hány évszak van?
- 4
- stb.

Differenciálási lehetőségek:

- lehet táblácskákat készíteni a mértékegységekkel, amit a tanító mutat és kérdez, a tanulók a párját mutatják fel: 1 hét 7 nap
- memóriakártyát is lehet készíteni, délutánonként kiváló szabadidős játék

²⁴ https://www.tan-eszkozcentrum.hu/az_ido_mertekegysegei 2810

Időszak: 15. hét

30. feladat/játék

Feladat/játék neve	Fejezd be a mondatot! – de..., pedig...
Időkeret	5-6 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	tapasztalati összefüggés - megértés
Fejlesztendő készségek, képességek	szókincsbővítés gondolkodás fejlesztése anyanyelvi kifejezőkészség fejlődése

Feladat/játék bemutatása:

A tanulók a helyükön ülnek. A tanító elkezd egy mondatot, egy tanuló fejezze be – bárhogyan, csak tartalmilag és nyelvtanilag helyes legyen. A tanulók ülésrend szerint is következhetnek egymás után, de a tanító össze-vissza is szólíthatja a gyerekeket.

A pedagógus természetesen bármilyen mondatkezdést kitalálhat, segítségül adunk példamondatokat.²⁵

Mivel ezek nem könnyű feladatok, lehet egyik nap közösen mondani megoldásokat, és másnap megpróbálni már önállóan.

Differenciálási lehetőségek:

- válogassunk a mondatok között, a gyengébb képességű tanulóknak könnyebbet adjunk, továbbá segítsünk neki rávezetéssel, ha nem tudja befejezni
- nehezíthetjük, hogy többeknek is ugyanazt a mondatot kell befejeznie

²⁵ Székely Balázné: (R)észképességek; Műszaki Könyvkiadó, Bp.; 2004.; Melléklet: 27., 43., 55., 62., 76., 81., 88.old.

Példamondatok:

A kék sapkát szeretem jobban, pedig...

Ákos meghívott a születésnap partijára, pedig...

Nem vitatkoztam tovább Lilivel, pedig...

Nem múlt el a fejfájásom, pedig...

Kaptam egy új tabletet, de...

A téli szünetben sokat pihentem, de...

A csipkebogyóból készített tea egészséges, de...

Nehezen tanultam meg úszni, de...

Bevettem egy fájdalomcsillapítót, de...

Óriási zuhé volt, de...

A fodrász nem vágta rövidre a hajamat, pedig...

Fejest ugrottam az úszómedencébe, pedig...

Én nem hiszek az ufókban, de...

Nyáron a Balatonhoz szeretnénk menni, de...

A zsűri értékelte a versmondásomat, de...

Karácsonyra mézeskalácsot sütöttünk, pedig...

Nem kezdtem nagybetűvel a mondatot, pedig...

A doktor bácsi megvizsgált, de...

A hófűvés betemette az utakat, de...

Időszak: 16. hét

31. feladat/játék

Feladat/játék neve	Szedd szét a szót!
Időkeret	5-10 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	beszédhanghallás fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	auditív észlelés, auditív analízis-szintézis

Feladat/játék bemutatása:

A gyerekek körben állnak/ülnek. Adott szavak hangokra bontása a feladat.

Pl.: Bontsuk hangokra a következő szót: cica: c – i – c – a

A Gósy könyvben találhatók ehhez szavak, minták²⁶

Differenciálási lehetőségek:

- kezdjük először csak 2 – 3 hangból álló szavakkal
- amelyik tanulóknak ez nehezebben megy, velük hosszabb ideig maradhatunk a 2-3 hangból álló szavaknál
- természetesen segíthetünk a tanulóknak a hosszabb szavaknál
- az ügyesebb tanulóknál próbálkozhatunk értelmetlen hangsorokkal is

²⁶ Gósy Mária és Imre Angéla: Beszédpercepció fejlesztő modulok; Nikol Kkt, Budapest, 2007; 77-78.old

játék, kő, zokni, ebéd, gyufa, egyél, eltört, baba, asztal, bagoly, gumi, uszoda, csillag (cs i l a g), piros, labda, könnyecsepp (k ö ny cs e p)

rágó, sál, répa, doboz, pattog (p a t o g), domb, lift, kalap, paripa, gyűrű, teve, egyedül, ribizli, tyúkól, szilva, kötél, színpad (sz í m p a d), bogár, rendőr

ház, kesztyű, malac, óriás (ó r i j á s), törpe, zöldség (z ö l cs é g), kút, pénz ásít, medve, jégpálya (j é k p á j a), kukac, kerék, bokor, lánc, sziget

pöttyös (p ö ty ö s), ragasztó, gép, vigyáz, kakas, báb, táska, katica, füge, eper, teknős, ruha, álom, pipacs, lobog, mert, varázsló, nemcsak

hidak, épület, sorozat, vulkán, tereget, vonal, sikló, kukac, emeletes, virágpor kettesével (k e t e s é v e l), csillagszóró (cs i l a k sz ó r ó), gyűjtemény

átmennek, védelem, sétatot, bányászlámpa, kiengedték (k i e n g e t é k), valahonnan (v a l a h o n a n), mesekönyv, szilvás, homokos, kecskesajt

bírószágon, zsiráfot, tulipános, gallérokka (g a l é r o k a l), élelmiszerbolt, dobozban, trolibuszt, kutya-menhely, sétáltattunk (s é t á l g a t u n k)

hangszórók, vidámság, boróka, gyomlál, lángos, favágás, sehol, lencse, bogár, tapsifüles, orgonavirág, szekér, tilos, őzike, vasaló

palotákban, korcsolyáznak (k o r cs o j á z n a k), videojátékot, tenyeréből, süketeket, farsangolnak, virradatkor (v i r a d a t k o r), hintóknak, autóvezetés

csapatokban (cs a p a t o g b a n), süvegeket, remetelak, szemüveg, lombozat, tulajdonosok, ceruzahegyszív, metrókocsi, korbácsütés, gondolatok, járdasziget

vonalhúzás, voltak, birkanyírás, daragaluskák, kutya kozmetika, valóságosan, etetőtál, világításként, gyertyatartóra, elegendő, soha

zsebórát, kecskebéka, kapitányt, töltelékek, valahogyan, bútorfényezés, telkeket, aranygyűrű, csiklandoz, kapunyitás, bolondos, barkákat, természetesen

nyomtatópapír, válogatnak, süteményt, birodalmak, cseresznyepaprika, dallam, pihentető, margarin, persze, zebrapinty, fodrászatban, lefekszik

hótaposó, babazsúr, fürdőlepedőre, hanem, áfonyalekvár, lávány, túrabakancs, kemencébe, trágya, papucsok, ritmus, bróm, cserkészek, barlangkutatók

brekegnek, pata, harmadikosoknak, csiga, lópokrócokon, kovács, boldogít, csemege, szemfüles, gyermekesereg, gyűjtenek

Értelmetlen hangsorok:

lob, szít, man, sük, zsáf, dén, caku, lumó, vóra, csákany, sob, csetég, garnírut finikus, polónia, murigán, rónita, kedosz, viglén, dzsuma

ketyerűp, csobjának, opa, ozsotan, gyázmiv, felegbém, vorun, csápak, rikás, tisz szélenőr, tübeke, sápomag, csirib, szükécs, lávonya, bolodó

bésza, ocsanaka, vazslik, siteter, prikő, vonoranyusz, belemén, gubarol, mecse csimpóci, vodoras, kreblí, puszutasa, lámenige, brolik, csutoza, naraganya

lubikó, halamábis, brigen, szulinór, sikapa, rödönte, löniva, krاندuló, agyipam, nonohil, potvar, subalaz, färinó, azslamig, cisatad, dofénye, potlas

mirívó, buldasa, koszinte, donal, bárgusak, firegő, műteron furginál, vízseré, várnese, ágúztam, sinom, cipecs, tukás, kesib, piréd

Időszak: 16. hét

32. feladat/játék

Feladat/játék neve	Játsszunk az olvasókönyvünkkel!
Időkeret	5-10 perc
Eszközigény	olvasókönyv
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	relációs szókincs fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	téri tájékozódási készség fejlesztése irányhármasság elsajátítása

Feladat/játék bemutatása:

Az irányhármasságból most a távolodás kifejezésével fogunk foglalkozni – hová?

A gyerek padján csak az olvasókönyvük legyen. A tanító asztalán szintén csak a tankönyv legyen. Viszonyítási alap a pad/asztal lesz.

Tanító:

- Hová teszem az olvasókönyvet? Tegyétek ti is oda, ahová én tettem. Mondjuk ki! (padra, asztalra).

Folytatva: a pad tetejére, a pad alá, a pad mellé, két pad közé, stb.

Differenciálási lehetőségek:

- nem mutatja a tanító, csak mondja – megértés fejlesztése
- gyerekek mutassák egymásnak

Időszak: 17. hét**33. feladat/játék**

Feladat/játék neve	Fejezd be a mondatot! – mégis...
Időkeret	5-6 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	tapasztalati összefüggés - megértés
Fejlesztendő készségek, képességek	szókincsbővítés gondolkodás fejlesztése anyanyelvi kifejezőképesség fejlődése

Feladat/játék bemutatása:

A tanulók a helyükön ülnek. A tanító elkezdi egy mondatot, egy tanuló fejezze be – bárhogyan, csak tartalmilag és nyelvtanilag helyes legyen. A tanulók ülésrend szerint is következhetnek egymás után, de a tanító össze-vissza is szólíthatja a gyerekeket.

A pedagógus természetesen bármilyen mondatkezdést kitalálhat, segítségül adunk példamondatokat.²⁷

Differenciálási lehetőségek:

- válogassunk a mondatok között, a gyengébb képességű tanulóknak könnyebbet adjunk, továbbá segítsünk neki rávezetéssel, ha nem tudja befejezni
- nehezíthetjük, hogy többeknek is ugyanazt a mondatot kell befejeznie

²⁷ Székely Balázné: (R)észképességek; Műszaki Könyvkiadó, Bp.; 2004.; Melléklet: 27., 43., 55., 62., 76., 81., 88.old.

Példamondatok:

A barna cipőmet utálom hordani, mégis...

A tökfőzelék nem a kedvencem, mégis...

Igazából nem kedvelem az egyik osztálytársamat, mégis...

A futóversenyen nem sok esélyem volt, mégis...

Nem nagyon értettem a matekfeladatot, mégis...

A télikabátom belül bundás, mégis...

Hiába voltam óvatos, mégis...

Foghúzáskor kaptam fájdalomcsillapítót, mégis...

A tornaterem beázott a nagy esőzéstől, mégis...

Nyelvtanórán nagyon figyeltem, mégis...

Én gyorsan tudok gondolkodni, mégis...

Időszak: 17. hét

34. feladat/játék

Feladat/játék neve	Mondd utánam!
Időkeret	5-10 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	beszédhanghallás fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	auditív észlelés, beszédmotorikum fejlesztése szókincs bővítése

Feladat/játék bemutatása:

A gyerekek körben állnak/ülnek. Nehéz, ismeretlen szavak utánmondása a feladat.

Pl.: Megyünk körbe, és aki következik, mondja utánam a szót: szalamandra.

A Gósy könyvben található ehhez szavak, minták²⁸

Lehet versenyt is rendezni, akinek nem sikerül, zálogot ad.

Differenciálási lehetőségek:

- akinek nehezen megy, többször is elismételhetjük a szót
- tanulóink szintjén, egyszerűen megfogalmazva, magyarázzuk meg a szavak jelentését

²⁸ Gósy Mária és Imre Angéla: Beszédpercepció fejlesztő modulok; Nikol Kkt, Budapest, 2007; 78-79.old

szalamandra, vegetáció, politika, naturalizmus, feminin, analitikus, oktaéder, memorandum, autodidakta, asszisztencia, monodráma, plüss

statisztika, reneszánsz, geofizikus, kognitív, etimológia, vegetáriánus, konferencia, spontaneitás, biogenetika, atavisztikus, mediterrán, virulens

konzultáció, autonómia, citológia, homeopátia, proklamáció, menedzser, sztereotípa, magnetikus, fakultatív, temporális, szubtrópusi, regiszter

privilegium, prekonceptió, teátrális, obstrukció, skandalum, szintetikus, konstruktív, deklaráció, invokáció, topográfia, metodista, oscillogram

partitúra, burzsoázia, memorandum, antropológia, evolúció, triviális, kvalitatív, impresszionista, gravitáció, kronológia, ezoterikus, pröccölés

szecesszió, objektív, numizmatika, molekuláris, detektor, szolidaritás, szelektál, transzpantáció, metronóm, bürokrácia, perszeveráció, klíma

muzeológus, szeminárium, aritmetika, kollabál, archeológus, opponens, kontraszelekció, revideál, demonstrál, akvarisztika, uniformis, stridor

alufólia, kozmikus, szieszta, globális, mítosz, fizimiska, inkubáció, kaloriméter, kvantifikáció, pravoszláv, stréberkedik, transzcendentális, mixtúra, horizontális

voltaméter, szezám, ordinátatengely, palmetta, tiara, praxis, organoterápia, hiperkinézis, archaikus, rezonancia, streptokokkusz, csimborasszó, virológia

sziderikus, maximalista, dózis, evangélista, krakéler, tunika, hozsánna, vandalizmus, reminiscencia, oázis, spulni, nugát, doppingvizsgálat, gótika

pszichoanalitikus, alpinizmus, koefficiens, lunatizmus, affektál, pikantéria, nukleusz, űrlaboratórium, glazúr, vitális, fotobaktérium, familiáris

paganizmus, enteriőr, klasszicista, dekadens, csasz tuska, maszkíroz, nitrofoszfát, polarizáció, lappológia, szibarita, diapozitív, ambíció, higroszkóp

transzgenetikus, replantál, gimnasztika, metropolisz, amazon, opponens, instrukció, elliptikus, verifikáció, cenzúra, glottológus, ausztrónéziai, csausz

restaurál, univerzum horizont, asztrológia, embléma, aromaterápia, szieszta, rezervátum, szinonima, diszkrimináció, génterápia, dezorganizál

szalicilsav, bónusz, dramatizál, hipnózis, csakra, obszervatórium, devalválódik, numizmatikus, skarabeusz, delegáció, szubmolekuláris, aszcendens, utópista

vulkanizmus, gikszer, piktogram, objektum, nüansz, marketing, kvadráns, csurunga, likviditás, granuláció, fanatikus, differenciál, aszimmetrikus, avanszál

hidroplán, monarchia, centralizáció, intellektus, piezoelektromosság, szkippelés, kairosz, tirannikus, avantgardista, gladiólusz, miniatűr, restriktív, szieszta

Időszak: 18. hét**35. feladat/játék**

Feladat/játék neve	Honnan...?
Időkeret	5-10 perc
Eszközigény	kis kedvenc otthoni játék
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	relációs szókincs fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	téri tájékozódási készség fejlesztése irányhármasság elsajátítása

Feladat/játék bemutatása:

Az irányhármasságból most a **közeledés** kifejezésével fogunk foglalkozni – honnan?

A tanulók behozhatják az iskolába valamelyik kis kedvenc játékukat. A tanítónak is legyen kedvenc játéka.

A gyerek padján csak a játék legyen. A tanító asztalán szintén csak a kis játék legyen. Viszonyítási alap a pad/asztal lesz.

Tanító:

- Honnan veszem el a babát? Csináljátok ti is azt, amit én. Mondjuk ki! (padról, asztalról).

Folytatva: földről, székről, dobozból, pad mellől, pad alól, stb.

Differenciálási lehetőségek:

- nem mutatja a tanító, csak mondja – megértés fejlesztése
- gyerekek mutassák egymásnak

Időszak: 18. hét

36. feladat/játék

Feladat/játék neve	Fejezd be a mondatot! – ezért, így...
Időkeret	5-6 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	tapasztalati összefüggés - megértés
Fejlesztendő készségek, képességek	szókincsbővítés gondolkodás fejlesztése anyanyelvi kifejezőkészség fejlődése

Feladat/játék bemutatása:

A tanulók a helyükön ülnek. A tanító elkezd egy mondatot, egy tanuló fejezze be – bárhogyan, csak tartalmilag és nyelvtanilag helyes legyen. A tanulók ülésrend szerint is következhetnek egymás után, de a tanító össze-vissza is szólíthatja a gyerekeket.

A pedagógus természetesen bármilyen mondatkezdést kitalálhat, segítségül adunk példamondatokat.²⁹

Differenciálási lehetőségek:

- válogassunk a mondatok között, a gyengébb képességű tanulóknak könnyebbet adjunk, továbbá segítsünk neki rávezetéssel, ha nem tudja befejezni
- nehezíthetjük, hogy többeknek is ugyanazt a mondatot kell befejeznie

²⁹ Székely Balázné: (R)észképességek; Műszaki Könyvkiadó, Bp.; 2004.; Melléklet: 27., 43., 55., 62., 76., 81., 88.old.

Példamondatok:

Nem szedtem rendesen a gyógyszert, ezért...

Tegnap piros lámpánál mentem át az úttesten, ezért...

A buszvezetők ma nem dolgoznak, ezért...

Ez a cipő már rég kiment a divatból, ezért...

Összevissza kapkodtam az órán, ezért...

Nem tudok szépen írni, ezért...

A kosárlabda leengedett, ezért...

A szobámban rendetlenség van, ezért...

A kidobó játékban elsők lettünk, ezért...

A boltban megtetszett egy ruha, ezért...

A darázscsípéstől nagyon félek, ezért...

Fertőtlenítőszerrel mostam kezet, ezért...

Otthon felejtettem a kulcscsomómat, ezért...

Kicsit lúdtalpas vagyok, ezért...

Az orvosi rendelőben sokan voltak, ezért...

Száz guggolást csináltam tornaórán, ezért...

A telefonomnak megrepedt a kijelzőlapja, ezért...

A hegymászás bátor dolog, ezért...

A hernyók megtámadták az almafákat, így...

Időszak: 19. hét

37. feladat/játék

Feladat/játék neve	Mi jut eszedbe róla?
Időkeret	5-10 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	beszédhanghallás fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	asszociációs gondolkodás szókincs bővítése

Feladat/játék bemutatása:

A gyerekek körben állnak/ülnek. Asszociációs játék – mi jut eszébe egy adott szóról.

Pl.: Mi jut eszünkbe, ha azt mondom: fagyí. – hideg, finom, nyár, csokis, tölcsér, málnás, stb.

4-5 választ várunk a gyerekektől, az érdekes, váratlan válaszokat meg is lehet beszélni, hogy miért az jutott eszébe.

A Gósy könyvben találhatók ehhez szavak, minták³⁰

Differenciálási lehetőségek:

- akinek nehezen megy, 1-2 asszociáció is jó kezdetben
- segíthetünk, körülírással adhatunk ötleteket nekik

³⁰ Gósy Mária és Imre Angéla: Beszédpercepció fejlesztő modulok; Nikol Kkt, Budapest, 2007; 119-120.old

játszik, szép, fáradt, mozi
ügyes, mosolyog, kacsa, pöttyös
nehéz, szomorú, darázs, mosás
szóba, számítógép, kóla, perec
rózsakert, zene, fázik, csodálatos
róka, söprű, könyv, zongora
éjszaka, medve, szélzúgás, egyedül
később, apró, piros, gyertya, zsák
búvár, lovaglás, színpad, villa
születésnap, korcsolyázik, zivatar, karácsony
sír, krokodil, mese, kabát, pipacs
stadion, dzsungel, fodrász, fényes
bicikli, hernyó, mentő, sikít
káposzta, sündisznó, tea, legó
filctoll, banán, fekete, síel, egér

puszi, jegesmedve, őszibarack, öcsi
vidám, fényképezőgép, hullám, pulóver
elesik, boszorkány, teknősbéka, süket
tavasz, zene, rendetlenség, kicsi, retek
reggel, nagybögő, huzat, emelet
virág, húsvét, brummog, hazudik
ököl, lavina, ékszer, papír, rádió
füzet, hó, csillag, mesél, dáridó
sárgarépa, pletykázik, doboz, boszorkány
rigó, ecset, szél, regény, zokni
tolvaj, répa, tűz, kesztyű
lobban, gyöngy, cigaretta, föld
rágesál, óceán, kastély, szitakötő
ragasztó, ecset, mogorva, tehén
remény, télikabát, csiga, köröm
zivatar, levegő, marok, tiszta, bátorság
magyar, béke, szikla, cérna, igaz
tündér, bújosdik, szital, kék
liszt, göröngyös, álarc, gorilla
gátlástalan, fájdalom, hirtelen, énekes
ténylegesen, fegyverszünet, rekettyebokor
csipkebogyó, napfolt, csillagász
zuhog, zuhanás, barátkozik, zászló
ideg, chetetlen, kölcsönös, nyakkendő
kicsérél, piszkálódik, tábortűz, tészta
tervezés, vesztes, lemásol, zizeg, majd
lendület, kitartás, álmosít, bizalmas
utazik, kérelem, megpirít, helyes
félelmetes, megment, elvarázsolt, hangulat
ritkán, hencegés, duzzog, kapkod
ünnep, sárga, koszos, levél
munkaruha, hadsereg, olaj, hallgatózik
kiabálás, edzett, diadal, kérlelhetetlen
hintázik, elment, hős, bérel
körvonalaz, játszóház, libabőr
tilos, zsebes, magyarázat, hiányosan

Időszak: 19. hét**38. feladat/játék**

Feladat/játék neve	Sok vagy kevés?
Időkeret	5 perc
Eszközigény	maroknyi tarkabab, és lencse
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	relációs szókincs fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	általános tájékozottság fejlesztése mennyiségbeli relációs szókincs fejlesztése

Feladat/játék bemutatása:

Előzetesen hozassunk be a tanulókkal egy maroknyi babot és lencsét.

A gyerekek a helyükön ülnek, a padon előttük a bab, lencse. Tanítói instrukciók szerint pakolnak és összehasonlítanak mennyiségeket. Relációs szavak, amelyeknek a jelentését tisztázzuk, megtanuljuk: sok, kevés, számos, számtalan.

- Tegyetek magatok elé 2 db babot, mellé az összes többi. Melyik a kevés? Mutassatok rá a sokra!
- Tegyetek magatok elé 3 db babot. Mellé egy kupacba az összes lencsét. Melyiket könnyű megszámolni? – az számos. Melyiket nehéz megszámolni? Azért mert sok, úgyis mondhatjuk, hogy számtalan.

Differenciálási lehetőségek:

- a tanulók mondjanak feladatot egymásnak

Feladat/játék neve	A három kismalac és a gonosz farkas
Időkeret	5-6 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	tapasztalati összefüggés - megértés
Fejlesztendő készségek, képességek	gondolkodás fejlesztése anyanyelvi kifejezőképesség fejlődése olvasóvá nevelés szókincsbővítés

Feladat/játék bemutatása:

A tanulók a helyükön ülnek. Hajtsák le fejüket a padra, hunyják be a szemüket, úgy hallgassák végig a mesét – tanító felolvassa a mesét.³¹

Először mindig engedjük, hogy aki szeretné, magától mondja el bármilyen gondolatát, ami a meséről, mesével kapcsolatban eszébe jutott.

Differenciálási lehetőségek:

- ha időnk engedi, dramatizáljuk a mesét
- csoportmunkával is fel lehet dolgozni a mesét – ügyesebbek válaszolnak a kérdésre, a gyengébb képességű tanulókat vezessük rá a válaszra, ők rajzolhatnak is például
- a könyv feladataiból differenciálva válogathatunk

³¹ Nagy József: Fejlesztés mesékkel; Mozaik Kiadó, Szeged, 2009. 118-119.old

Időszak: 20. hét

40. feladat/játék

Feladat/játék neve	Koppints, ha hallod!
Időkeret	5 perc
Eszközigény	egy bármilyen ceruza
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	beszédhanghallás fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	auditív differenciálás, tagolás

Feladat/játék bemutatása:

A gyerekek a helyükön ülnek. Vegyenek elő egy ceruzát, próbáljuk ki, hogy a ceruza végével egyet koppantanak az asztalon. Ezután jöhet a játék:

„Szavakat fogok mondani. Koppantsatok a ceruzával, ha halljátok a szóban az ö, vagy ő hangot. De csak akkor koppantsatok!”

A szavakat³² egyenletes tempóval, artikulálva, hangosan olvassuk fel, lehetőleg ne hangsúlyozzuk ki az ö-ő hangokat.

Differenciálási lehetőségek:

- ha jól megy, akár az egész osztállyal, ha van akinek nehezebb, csoportokat lehet alkotni, és csak az ügyesebbekkel lehet értelmetlen szavakkal is játszani ezt (fent hivatkozott könyv, ugyanazon az oldalon)

³² Betűről betűre – Olvasásfejlesztő füzetek 2. Krónika Nova Kiadó, Bp., 20. old.

Koppants, ha hallod a szóban az ö-ő hangot!

bőgő, tévé, néző, széna, szöszi, csésze, szövő, mese, deka, szőlő, cipő, cica, véső, kérő, paci, cápa, tető, kötő, páva, láda, rőzse, csípő, vita, szita, csiga, pösze, römi, röfi, kefe, fenyő, gyufa, mező

Koppants, ha hallod az értelmetlen „szó”-ban az ö-ő hangot!

zika, ziza, zőré, négé, zéfa, citő, vihá, kösa, kacsí, csöki, zamé, rásze, kölé, fici, cibi, dőcé, caci, böke, zsémő, tifő

vőj, ját, caf, möty, csár, gyesz, gyöb, kizs, csik, gyagy, böcs, nyöf, zsar, mözs, lacs, dőz, ned, gid, röcs, sev

jövlécs, sivőt, cavél, kasak, lökel, sáláv, játes, dőcél, dazsöm, micsír, tiföz, lékös, jéhács, szájesz, nazön, vőlez, lédej, kicij

vőszödi, lámisza, szigászi, lökele, vaszami, tefemi, repeté, pőváli, csakálé, tánéri, zsögále, kekönyá, lilká, pepine, paszala, rizsicső, tözányi, csévéri, lazaki, kézsafo

Szavakat fogsz hallani. Figyeld meg, hogy melyik nem illik a sorba!

bőgő, néző, fenyő, cápa
kar, kör, csőr, köd
gőzös, kamasz, vödör, gödör
hőmérő, főkötő, fizika, legyező
lépcső, lámpa, törpe, pengő
talp, tönk, szörp, könyv
teknőc, tartás, hörcsög, köntös

Időszak: 21. hét**41. feladat/játék**

Feladat/játék neve	Több? Kevesebb?
Időkeret	5 perc
Eszközigény	maroknyi tarkabab, és lencse
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	relációs szókincs fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	általános tájékozottság fejlesztése mennyiségbeli relációs szókincs fejlesztése

Feladat/játék bemutatása:

Előzetesen hozassunk be a tanulókkal egy maroknyi babot és lencsét.

A gyerekek a helyükön ülnek, a padon előttük a bab, lencse. Tanítói instrukciók szerint pakolnak és összehasonlítanak mennyiségeket. Relációs szavak, amelyeknek a jelentését tisztázzuk, megtanuljuk: több, legtöbb, kevesebb, legkevesebb

- Tegyetek magatok elé 2 db babot, ezek mellé 5 db-ot, ezek mellé az összes többit. Melyik a kevesebb? Mutassatok rá a legkevesebbre! Melyik több: a 2, vagy az 5? Melyik kupac a legtöbb?
- további példákkal is lehet

Differenciálási lehetőségek:

- a tanulók mondjanak feladatot egymásnak

Időszak: 21. hét

42. feladat/játék

Feladat/játék neve	A róka és a holló
Időkeret	5-10 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	tapasztalati összefüggés - megértés
Fejlesztendő készségek, képességek	gondolkodás fejlesztése anyanyelvi kifejezőkészség fejlődése olvasóvá nevelés szókincsbővítés

Feladat/játék bemutatása:

A tanulók a helyükön ülnek. Hajtsák le fejüket a padra, hunyják be a szemüket, úgy hallgassák végig a mesét – tanító felolvassa a mesét.³³

Először mindig engedjük, hogy aki szeretné, magától mondja el bármilyen gondolatát, ami a meséről, mesével kapcsolatban eszébe jutott.

Differenciálási lehetőségek:

- ha időnk engedi, dramatizáljuk a mesét
- csoportmunkával is fel lehet dolgozni a mesét – ügyesebbek válaszolnak a kérdésre, a gyengébb képességű tanulókat vezessük rá a válaszra, ők rajzolhatnak is például
- a könyv feladataiból differenciálva válogathatunk

³³ Nagy József: Fejlesztés mesékkel; Mozaik Kiadó, Szeged, 2009. 148-149.old

20 A RÓKA ÉS A HOLLÓ

A róka meglátta a hollót, amint csőrében egy jókora darab sajttal egy fára telepedett, és rögtön azon gondolkozott, hogyan szerezhetné meg a pompás falatot.

– Erős vagy, szép és ravasz – kezdte agyba-főbe dicsérni a madarat. – Ha még szép hangod is lenne, te lehetnél a király!

A holló énekelni kezdett, hogy megmutassa: ő még ebben is kiváló, ezzel azonban kiejtette a sajtot a csőréből. A róka rögtön felkapta, és azt mondta:

Csak az a baj, hogy nincs elég eszed!

Aktualizált összefüggés: A holló énekelni kezdett, ezért a sajt kiesett a csőréből.

Összefüggés: Nemcsak akkor feltételű és valószínű velejárójú okság: ? O ?

Kijelentő mondattal: A holló énekel, és a sajt kiesett a csőréből.

Ha ... akkor: Ha a holló énekelni kezd, akkor a sajt kiesik a csőréből.

Valahányszor ... mindannyiszor: Valahányszor a holló énekelni kezd, a sajt mindannyiszor **valószínűleg** kiesik a csőréből, de **nemcsak akkor**.

Realitás vagy fikció: A holló is, a sajt is, a holló éneklése is létezik, de a holló nem szokott sajtot tartani a csőrében. Ezért ez az összefüggés **fikció**.

BESZÉLGETÉS

Felidéző beszélgetés. Emlékeztek még?

1. Hol látta meg a róka a hollót?
2. Mi volt a holló csőrében?
3. Mit szeretett volna a róka?
4. Mit mondott a hollónak?
5. Mit csinált a holló?
6. Mi történt a sajttal?

Véleménykérő beszélgetés. Mit gondoltok?

1. Csak akkor esik ki a sajt a holló csőréből, ha a holló énekelni kezd? (Még mikor?)
2. Mindig kiesik a sajt a holló csőréből, ha a holló énekelni kezd?
3. Az éneklés az oka annak, hogy a holló csőréből kiesett a sajt?
4. Tud énekelni a holló?
5. Szereti a holló a sajtot?
6. Biztos, hogy kiesik a sajt a holló csőréből, ha a holló énekelni kezd?
7. A valóságban lehetséges, hogy a holló a csőrében lévő sajtot kiejtetheti?

Kitaláló beszélgetés. Találgátok ki, hogy...

- mi történne, ha a holló nem hallgatna a rókára?
- mi lehetett az oka annak, hogy a holló csőréből kiesett a sajt?

Alkalmazó beszélgetés. Mit lehet tenni, ...

- ha azt akarjuk, hogy ne essen ki a szánkából, ami benne van?
- ha van a szánkban valami, és énekelni akarunk?

Gondolatbefejező beszélgetés. Fejezzétek be, amit abbahagyok!

1. Ha a holló énekelni kezd, akkor a sajt kiesik a csőréből. A holló énekelni kezdte tehát... *(a sajt kiesett a csőréből).*
2. Ha a holló nem kezd énekelni, akkor a sajt nem esik ki a csőréből. A sajt kiesik a holló csőréből, tehát... *(a holló énekelni kezdett).*
3. Vagy énekelni kezd a holló, vagy nem esik ki a sajt a csőréből. A sajt még nem esett ki a holló csőréből, tehát... *(a holló még nem kezdett énekelni).*
4. Ha a holló énekelni kezd, akkor kitátja a csőrét, és ha kitátja a csőrét, akkor a sajt kiesik a csőréből. Tehát, ha a holló énekelni kezd, akkor... *(a sajt kiesik a csőréből).*

Időszak: 22. hét

43. feladat/játék

Feladat/játék neve	Rövid? Hosszú?
Időkeret	5 perc
Eszközigény	színes, műanyag számolópálca, számolókorong
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	beszédhanghallás fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	auditív differenciálás magánhangzó-időtartam auditív differenciálása

Feladat/játék bemutatása:

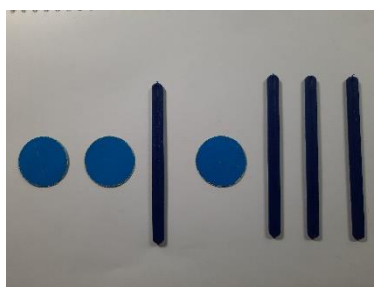
A gyerekek a helyükön ülnek. Vegyék elő a számolópálcikáikat, számolókorongjaikat. Hangokról el kell döntení, hogy rövid, vagy hosszú – a rövidnek korong, a hosszúnak pálcika lesz a jele. Ezzel is sugalljuk az írásbeli jelölést: pontok, ékezetek.

Először mutassuk be (hangoztassuk) a tanulóknak, mi a különbség a rövid és hosszú között: o – ó.

Ezután jöhet a játék:

„ Hangokat fogtok hallani. Ha rövid, korongot tegyetek magatok elé, ha hosszú, pálcikát. A végén le fogjuk ellenőrizni a kirakott sorozatot.”

pl.: a – o – í – e – ő – é – ő

Differenciálási lehetőségek:

- lehet ugyanazokkal a hangokkal játszani (i-í, o-ó, ö-ő, u-ú, ü-ű differenciálása)
- lehet a korongok, pálcikák színét meghatározni (ha rövid hang, kék legyen a jele, ha hosszú, akkor piros)

Időszak: 22. hét

44. feladat/játék

Feladat/játék neve	Játsszuk el!
Időkeret	5 perc
Eszközigény	tanterem berendezése
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	relációs szókincs fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	általános tájékozottság fejlesztése igekötők jelentése - relációs szókincs fejlesztése

Feladat/játék bemutatása:

A gyerekek a helyükön ülnek. Mondják el, mit csinál a tanító.

- Különböző cselekvéseket fogok nektek bemutatni, mondjátok el, mit csinálok (kimegy az ajtón, bejön az ajtón, leül a székre, feláll a székre, átmegy a tantermen, idejön, odamegy, kinéz az ablakon, benéz a szekrénybe, kivesz, betesz, stb.)

Differenciálási lehetőségek:

- a tanulók sorban bemutatnak valamilyen cselekvést

Időszak: 23. hét**45. feladat/játék**

Feladat/játék neve	Egy szem borsó
Időkeret	5-10 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	tapasztalati összefüggés - megértés
Fejlesztendő készségek, képességek	gondolkodás fejlesztése anyanyelvi kifejezőkészség fejlődése olvasóvá nevelés szókincsbővítés

Feladat/játék bemutatása:

A tanulók a helyükön ülnek. Hajtsák le fejüket a padra, hunyják be a szemüket, úgy hallgassák végig a mesét – tanító felolvassa a mesét.³⁴

Először mindig engedjük, hogy aki szeretné, magától mondja el bármilyen gondolatát, ami a meséről, mesével kapcsolatban eszébe jutott.

Differenciálási lehetőségek:

- ha időnk engedi, dramatizáljuk a mesét
- csoportmunkával is fel lehet dolgozni a mesét – ügyesebbek válaszolnak a kérdésre, a gyengébb képességű tanulókat vezessük rá a válaszra, ők rajzolhatnak is például
- a könyv feladataiból differenciálva válogathatunk

³⁴ Nagy József: Fejlesztés mesékkel; Mozaik Kiadó, Szeged, 2009. 172-173.old

33 EGY SZEM BORSÓ

Egyszer egy székely fiú elindult világgá. Amint megy, mendegél, talál az úton egy borsószeget. No, megörült neki.

– Milyen szerencsés vagyok – örvendett magában – most már csak nem halok éhen! Elvetem, esztendőre ilyenkor száz szem lesz belőle, két esztendő múlva egy zsákkal, három esztendő múlva ezer zsákkal. Hát még tíz év múlva!

Azzal egyenesen felment a királyhoz, és megkérte, adjon neki ezer zsákot kölcsön.

– Minek az néked, fiam? – kérdezte a király.

– A borsótermésemnek – felelte a fiú.

– Nincs itthon ezer zsákom – mondja a király –, de maradj itt holnapig, addigra hazahozatom.

Volt a királynak egy szép leánya, akinek valami gazdag férjet szeretett volna találni. Ez a fiú éppen jó lenne – gondolta magában –, szörnyen gazdag lehet, ha csak borsója ezer zsák terem. No, majd kipróbálom, miféle. Azzal megparancsolta, hogy egy durva szalmazsákra vessenek ágyat a vendégnek, s figyeljék, nyugtalanul alszik-e rajta. Mert úgy gondolta, hogy gazdag embernek szokatlan ez a kemény fekvőhely, s bizonyosan sokat forgolódik majd.

Hát, a fiú le is feküdt, s bizony el is aludt volna, de a borsója begurult a szalma közé, azt kereste egész éjjel, s egyre zörgött, forgatta a szalmát. Hallják ezt a forgolódást a király cselédei, jelentik uruknak, az meg örvendezett, hogy lám, csakugyan gazdag ember a vendége, s egyszeribe hozzáadta a leányát feleségül. Azért, ha borsószeget találtak, el ne dobjátok, hátha szerencsét hoz nektek is!

Aktualizált összefüggés: A fiú egész éjjel nyugtalanul aludt, mert elgurult egy borsószem, és félt, hogy nem találja meg.

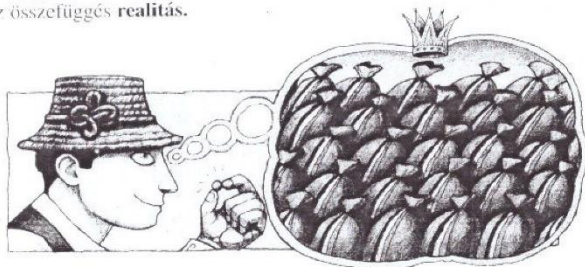
Összefüggés: Nemesak akkor feltételű és szükségszerű velejárójú okság. ? O !

Kijelentő mondattal: A fiú nyugtalanul aludt, mert a szalma közt elveszett a borsószem.

Ha... akkor: Ha a borsószem elveszik a szalma között, akkor a fiú nyugtalanul alszik.

Valahányszor ... mindannyiszor: Valahányszor a borsószem elveszik a szalma között, a fiú mindannyiszor **biztosan** nyugtalanul alszik, de **nemesak akkor**.

Realitás vagy fikció: A fiú is, a borsószem is, a szalma is, az elgurulás is létezik. Ezért ez az összefüggés **realitás**.

BESZÉLGETÉS

Felidéző beszélgetés. Emlékeztek még?

1. Hová indult a fiú?
2. Mit talált az úton?
3. Miért tartotta magát szerencsésnek?
4. Mire akarta használni a borsószemet?
5. Kihez ment fel a fiú a borsóval?
6. Kit szeretett volna találni a lányának a király?
7. Mit gondolt a király magában?
8. Mire vetettek ágyat a vendégnek?
9. Mi történt a borsószemmel?
10. Miért nem tudott elaludni a fiú?
11. Mit hallottak a király cselédei?
12. Miért örvendezett a király, amikor meghallotta, hogy a fiú egész éjjel forgolódott?
13. Kihez adta feleségül a király a lányát?

Véleménykérő beszélgetés. Mit gondoltok?

1. Csak akkor lehet nyugtalan a fiú, ha a szalma között elveszik a borsószem?
2. Biztos, hogy nyugtalan lesz a fiú, ha a szalma között elveszik a borsószem?
3. Mi volt az oka a fiú nyugtalanságának?
4. Más miatt is nyugtalan lehet a fiú?
5. El tud vészni úgy egy borsószem a szalmában, hogy nem lehet megtalálni?

Kitaláló beszélgetés. Találjátok ki, hogy...

- * mi történt azután, hogy elgurult a borsószem?
- * mi volt az oka a fiú nyugtalanságának?

Alkalmazó beszélgetés. Mit lehet tenni, ...

- * hogy ne vesszen el a féltve őrzött borsószem?
- * ha elvesztünk valamit, ami nagyon fontos nekünk?

Gondolatbefejező beszélgetés. Fejezzétek be, amit abbahagytok!

1. Ha elgurul a borsószem a szalmában, akkor a fiú nem tud hamar elaludni. sőszem elgurult a szalmában, tehát... *(a fiú nem tudott hamar elaludni).*
2. Ha nem gurul el a borsószem, akkor a fiú hamar el tud aludni. A fiú nem hamar elaludni, tehát... *(a borsószem elgurult).*
3. Vagy a borsószemet kell keresnie a fiúnak, vagy hamar elalhat. A fiú nem a hamar, tehát... *(a borsószemet kell keresnie).*
4. Ha elgurul a borsószem, akkor sokáig kell keresni, és ha sokáig kell keresni, akkor a fiú nem tud hamar lefeküdni aludni. Tehát, ha elgurul a borsószem, al *(a fiú nem tud hamar lefeküdni aludni).*

Időszak: 23. hét

46. feladat/játék

Feladat/játék neve	Koppints, ha hallod!
Időkeret	5 perc
Eszközigény	egy bármilyen ceruza
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	beszédhanghallás fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	auditív differenciálás, tagolás

Feladat/játék bemutatása:

A gyerekek a helyükön ülnek. Vegyenek elő egy ceruzát, próbáljuk ki, hogy a ceruza végével egyet koppantanak az asztalon. Ezután jöhet a játék:

„Szavakat fogok mondani. Koppantsatok a ceruzával, ha halljátok a szóban a **b** hangot. De csak akkor koppantsatok!”

A szavakat³⁵ egyenletes tempóval, artikulálva, hangosan olvassuk fel, lehetőleg ne hangsúlyozzuk ki az ö-ő hangokat.

Differenciálási lehetőségek:

- ha jól megy, akár az egész osztállyal, ha van akinek nehezebb, csoportokat lehet alkotni, és csak az ügyesebbekkel lehet értelmetlen szavakkal is játszani ezt (fent hivatkozott könyv, ugyanazon az oldalon)

³⁵ Betűről betűre – Olvasásfejlesztő füzetek 1. Krónika Nova Kiadó, Bp., 42. old.

**Koppants, ha hallod a szóban
a b hangot!**

bokor, csokor, sövény, bölény, bohóc, kanóc,
kalóz, bélés, bárány, telek, beteg, hurok,
burok, művész, bűvész, bogár, kosár, homár,
bajusz, mamusz, bagoly, fogoly, hőség,
bőség, bélyeg, béres, tavaly, bivaly

vers, szerb, sánc, ront, gomb, sort, folt, lomb,
comb, folt, bolt, karc, tömb, tölgy

sebész, szemész, révész, kábel, kobak,
vonat, toboz, homok, szobor, torony, lábas,
lázás, robot, fogoly, szabály, kalász, kabát,
robaj, zsivaj, kabin, tubus, mumus, tábor,
sátor, bátor, bútor

kolbász, kórház, szabvány, járvány, járkál,
lombik, tombol, korhol, gombol, horkol,
horgol, görbít, csorbít, tarkít, habzik, nyírbál,
himbál, cincál, henceg, görbül, torzul,
rombol

**Koppants, ha hallod az értelmetlen
„szó”-ban a b hangot!**

baca, lelé, mucó, csaru, bigye, furu, lisze,
nyará, biki, hujé, csénye, szeszé, bazsó, bijá,
kihő, buzsa, váte, kikő, biszu, bonyi

kob, nan, ván, fob, rub, tin, suk, nab, máb,
cson, szof, tab, lecs, mozs, szul, nyib, hősz,
tuk, löb, nat

Időszak: 24. hét**47. feladat/játék**

Feladat/játék neve	Mit csinál a repülő?
Időkeret	5 perc
Eszközigény	hajtogatott papírrepülő
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	relációs szókincs fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	általános tájékozottság fejlesztése igekötők jelentése - relációs szókincs fejlesztése

Feladat/játék bemutatása:

A gyerekek előzetesen technika órán papírrepülőt hajtogatnak maguknak.

Játszhatnak a repülővel, közben igekötős igékkel fejezik ki: felszáll, leszáll, odaszáll, ideszáll, átrepül, kirepül, berepül, keresztülrepül, visszarepül, stb

Differenciálási lehetőségek:

- egy tanuló bemutatja, a többieknek meg kell mondania, mit csinál
- egy tanuló mond egy igekötős igét, a többiek eljátszák

Időszak: 24. hét

48. feladat/játék

Feladat/játék neve	Icinke – picinke
Időkeret	5-10 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	tapasztalati összefüggés - megértés
Fejlesztendő készségek, képességek	gondolkodás fejlesztése anyanyelvi kifejezőkészség fejlődése olvasóvá nevelés szókincs bővítés

Feladat/játék bemutatása:

A tanulók a helyükön ülnek. Hajtsák le fejüket a padra, hunyják be a szemüket, úgy hallgassák végig a mesét – tanító felolvassa a mesét.³⁶

Először mindig engedjük, hogy aki szeretné, magától mondja el bármilyen gondolatát, ami a meséről, mesével kapcsolatban eszébe jutott.

Differenciálási lehetőségek:

- ha időnk engedi, dramatizáljuk a mesét
- csoportmunkával is fel lehet dolgozni a mesét – ügyesebbek válaszolnak a kérdésre, a gyengébb képességű tanulókat vezessük rá a válaszra, ők rajzolhatnak is például
- a könyv feladataiból differenciálva válogathatunk

³⁶ Nagy József: Fejlesztés mesékkel; Mozaik Kiadó, Szeged, 2009. 180-181.old

36 ICINKE-PICINKE

Volt a világon egy icinke-picinke kis asszony, annak az icinke-picinke kis asszonynak volt egy icinke-picinke kis tehene; azt az icinke-picinke kis tehenet megfejte egy icinke-picinke kis sajtárba; abból az icinke-picinke kis sajtárból azt az icinke-picinke kis tejet beleszűrte egy icinke-picinke kis szűrőn egy icinke-picinke kis fazékba; azt az icinke-picinke kis fazekat rátette egy icinke-picinke kis padra; befedte egy icinke-picinke kis fedővel.

Volt annak az icinke-picinke kis asszonynak egy icinke-picinke kis macskája; az az icinke-picinke kis macska odament az icinke-picinke kis fazékhoz, felborította az icinke-picinke kis tejet; ezért nagyon megharagudott az icinke-picinke kis asszony, felkapott egy icinke-picinke kis nyújtófát, úgy megütötte vele azt az icinke-picinke kis macskát, hogy mindjárt felbukfencezett.

Ha az icinke-picinke kis macska fel nem bukfencezett volna, talán az én icinke-picinke kis mesém is tovább tartott volna.

Aktualizált összefüggés: Az icinke-picinke kis macska felborította az icinke-picinke kis tejet, ezért az icinke-picinke kis asszony nagyon megharagudott rá.

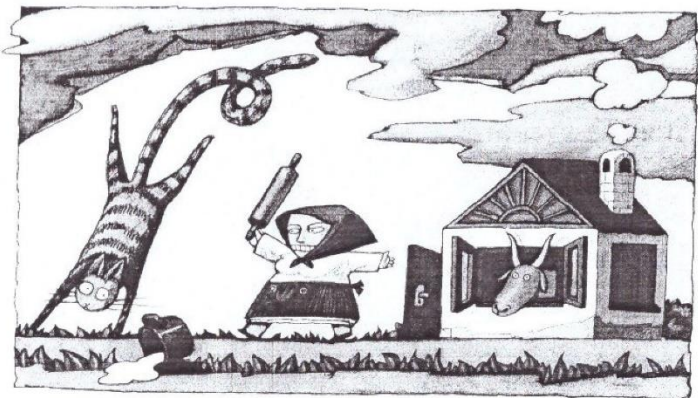
Összefüggés: Nemcsak akkor feltételű és szükségszerű következményű okság. ? O !

Kijelentő mondat: A tej kiborítása miatt az asszony megharagszik a macskára.

Ha ... akkor: Ha a macska kiborítja a tejet, akkor az asszony megharagszik rá.

Valahányszor ... mindannyiszor: Valahányszor a macska kiborítja a tejet, az asszony mindannyiszor biztos megharagszik rá, de **nemcsak akkor**.

Realitás vagy fikció: A tejes fazék is, a kismacska is, a asszony is, a tej kiborítása is, a harag is létezik. Ezért ez az összefüggés **realitás**.

BESZÉLGETÉS

Felidéző beszélgetés. Emlékeztek még?

1. Mije volt az icinke-picinke kis asszonynak?
2. Hová tette az icinke-picinke kis tejes fazekat?
3. Mit csinált az icinke-picinke kis macska?
4. Mit szólt ehhez az icinke-picinke kis asszony?
5. Mi történt az icinke-picinke kis macskával?

Véleménykérő beszélgetés. Mit gondoltok?

1. Csak akkor haragszik meg az asszony a kismacskára, ha a macska kiborítja a tejet? (Mi más miatt haragudhat meg még az asszony a macskára?)
2. Mindig megharagszik az asszony, ha a macska kiborítja a tejet?
3. A tej kiborítása az oka annak, hogy haragszik az asszony?
4. Előfordulhat a valóságban is olyan eset, hogy a macska kiborítja a tejet?

Kitaláló beszélgetés. Találjátok ki, hogy...

- * mi lehetett az oka annak, hogy az asszony mérges lett a kismacskára?
- * mi történt, amikor a macska kiborította a tejet?

Alkalmazó beszélgetés. Mit lehet tenni, ...

- * hogy a macska ne férjen hozzá ahhoz, amit védeni akarunk tőle?
- * ha a macska hozzáfér a tejhez és kiborítja?

Gondolatbefejező beszélgetés. Fejezzétek be, amit abbahagyok!

1. Ha a macska kiborítja a tejet, akkor a gazdaasszony mérges lesz rá. A macska kiborította a tejet, tehát... *(a gazdaasszony mérges lett rá).*
2. Ha a macska nem borítja ki a tejet, akkor a gazdaasszony nem lesz rá mérgező. A gazdaasszony mérges lett a macskára, tehát... *(a macska kiborította a tejet).*
3. Vagy nem borítja ki a macska a tejet, vagy mérges lesz rá a gazdaasszony. A gazdaasszony még nem lett mérges a macskára, tehát... *(a macska még nem borította ki a tejet).*
4. Ha a macska felborítja a fazekat, akkor kiborul a tej, és ha kiborul a tej, a gazdaasszony mérges lesz a macskára. Tehát, ha a macska felborítja a fazekat, akkor... *(a gazdaasszony mérges lesz a macskára).*

Időszak: 25. hét

49. feladat/játék

Feladat/játék neve	Zöngés? Zöngétlen?
Időkeret	5 perc
Eszközigény	zöld és piros műanyag számolópálca
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	beszédhanghallás fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	auditív differenciálás mássalhangzók zöngésségének auditív differenciálása

Feladat/játék bemutatása:

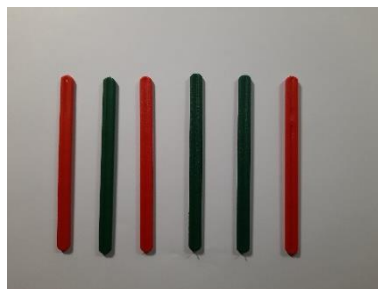
A gyerekek a helyükön ülnek. Vegyék elő a zöld és piros számolópálcikáikat. Hangokról el kell dönteni, hogy zöngések (rezegnek-e), vagy zöngétlenek (nem rezegnek, halk, suttogás-szerűek) – a zöngésnek piros, a zöngétlennek zöld pálcika lesz a jele.

Először mutassuk be (hangoztassuk) a tanulóknak, mi a különbség a zöngés és zöngétlen hangok között: z – p.

Ezután jöhet a játék:

„ Hangokat fogtok hallani. Ha zöngés, piros pálcikát, ha zöngétlen, zöld pálcikát tegyetek magatok elé. A végén le fogjuk ellenőrizni a kirakott sorozatot.”

pl.: z – p – d – sz – c – zs

Differenciálási lehetőségek:

- lehet a mássalhangzó zöngés-zöngétlen párokkel játszani (p-b, t-d, k-g, stb. differenciálása)
- lehet a feladatok mennyiségén változtatni, akiknek nehezebb, akik lassabban dolgoznak, kevesebb feladatot adni

Időszak: 25. hét**50. feladat/játék**

Feladat/játék neve	Hasonlítunk? Különbözünk?
Időkeret	5 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	relációs szókincs fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	általános tájékozottság fejlesztése hasonlóság - relációs szókincs fejlesztése

Feladat/játék bemutatása:

Az egyik padsor tanulói az osztállyal szemben nagyság szerint sorba áll. A pedagógus megkérdezi a többiektől:

- Ki a legmagasabb?
- Ki a legalacsonyabb?
- Vannak ugyanolyan magas gyerekek?
- Mondjatok két nem azonos magasságú gyereket!

A felsorakozott tanulók forduljanak az ajtó felé, mintha ki akarnának menni.

- Ki a legelső?
- Ki az utolsó?
- Ki az utolsó előtti?
- Mondjatok közbülső gyereket!

Időszak: 26. hét**51. feladat/játék**

Feladat/játék neve	Kispipi és kistréce
Időkeret	5-10 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	tapasztalati összefüggés - megértés
Fejlesztendő készségek, képességek	gondolkodás fejlesztése anyanyelvi kifejezőkészség fejlődése olvasóvá nevelés szókincs bővítés

Feladat/játék bemutatása:

A tanulók a helyükön ülnek. Hajtsák le fejüket a padra, hunyják be a szemüket, úgy hallgassák végig a mesét – tanító felolvassa a mesét.³⁷

Először mindig engedjük, hogy aki szeretné, magától mondja el bármilyen gondolatát, ami a meséről, mesével kapcsolatban eszébe jutott.

Differenciálási lehetőségek:

- ha időnk engedi, dramatizáljuk a mesét
- csoportmunkával is fel lehet dolgozni a mesét – ügyesebbek válaszolnak a kérdésre, a gyengébb képességű tanulókat vezessük rá a válaszra, ők rajzolhatnak is például
- a könyv feladataiból differenciálva válogathatunk

³⁷ Nagy József: Fejlesztés mesékkel; Mozaik Kiadó, Szeged, 2009. 182-183.old

KISPIPI ÉS KISRÉCE

Kikelt a tojásból Kistréce. – Megszülettem! – kiáltotta vidáman.

- Én is! – csipogta rá Kispipi.
 - Sétálni megyek – mondta Kistréce.
 - Én is! – vágta rá Kispipi.
 - Kapirgálok egy kicsit! – szólt Kistréce.
 - Én is! – közölte Kispipi.
 - Gilisztát találtam! – ujjongott Kistréce.
 - Én is! – pityegte Kispipi.
 - Fogtam egy lepkét! – büszkélkedett Kistréce.
 - Én is! – vágta rá Kispipi.
 - Fürödni fogok! – mondta Kistréce.
 - Én is! – lelkesedett Kispipi.
 - Már úszom is! – kiáltotta Kistréce.
 - Én is! – kiáltotta Kispipi. – Segítség!
- Kistréce kihúzta Kispipit a vízből.
- Megínt fürödni megyek egy kicsit – mondta Kistréce.
 - De én nem! – sóhajtott Kispipi.

Aktualizált összefüggés: Kispipi nem tudott úszni, ezért elmerült a vízben.

Összefüggés: Nemcsak akkor feltételű és szükségszerű velejárójú okság. ? O !

Kijelentő mondat: Aki nem tud úszni, az elmerül a vízben.

Ha...akkor: Ha valaki nem tud úszni, akkor elmerül a vízben.

Valahányszor...mindannyiszor: Valahányszor nem tud Kispipi úszni, mindannyiszor biztos, hogy elmerül a vízben, de **nemcsak akkor**.

Realitás vagy fikció: A kiscsirke is, a kiskaesa is, a víz is, a vízben levés is létezik. Ezért ez az összefüggés **realitás**.

BESZÉLGETÉS

Felidéző beszélgetés. Emlékeztek még?

1. Honnan kelt ki Kistréce?
2. Hogyan született Kispipi?
3. Hová indult Kistréce?
4. Mit csináltak?
5. Mit kapirgáltak ki a földből?
6. Mit fogtak?
7. Mit akart csinálni Kistréce?
8. Mi történt Kispipivel?

Véleménykérő beszélgetés. Mit gondoltok?

1. Csak akkor merül el valaki a vízben, ha nem tud úszni?
2. Mindig elmerül az, aki nem tud úszni?
3. Az úszni nem tudás oka lehet annak, hogy valaki elmerül a vízben?
4. Tényleg tud úszni egy kiskaesa?
5. És egy Kispipi?

Kitaláló beszélgetés. Találjátok ki, hogy...

- * mit szokott tenni az, aki nem tud úszni?
- * mi lehet az oka annak, ha valaki elmerül a vízben?
- * még milyen állat tud úszni?
- * milyen állat nem tud úszni?

Alkalmazó beszélgetés. Mit lehet tenni, ...

- * hogy megtanuljunk úszni?
- * hogy fennmaradjunk a vízen, ha nem tudunk úszni?

Gondolatbefejező beszélgetés. Fejezzétek be, amit abbahagyok!

1. Ha valaki nem tud úszni, akkor elmerül a vízben. Kispipi nem tud úszni *(elmerül a vízben)*.
2. Vagy nem tud valaki úszni, vagy nem merül el a vízben. Kistréce nem a vízben, tehát... *(tud úszni)*.
3. Ha valaki tud úszni, akkor nem merül el a vízben. Kispipi elmerül tehát... *(nem tud úszni)*.
4. Ha valaki nem tud úszni, akkor nem tud fennmaradni a vízen, és ha nem maradni a vízen, akkor elmerül. Tehát, ha valaki nem tud úszni, akkor...

Időszak: 26. hét**52. feladat/játék**

Feladat/játék neve	Fekete, fehér, igen, nem
Időkeret	5 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	beszédhanghallás fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	beszéd- és figyelemfejlesztés szókincsfejlesztés

Feladat/játék bemutatása:

Az ismert játékot tanórai keretek között is játszhatjuk az óra elején.

A tanító (játékvezető) sorban mindenkinek kérdéseket tesz fel. A tanulók válaszaiban nem szerepelhetnek a: „fekete”, „fehér”, „igen” „nem” szavak.

Ügyesebb gyerekekkel mutassuk be a játék menetét:

- Szereted a palacsintát?
- Szeretem.
- Most iskolában vagyunk?
- Ott vagyunk.

Aki kimondja a letiltott szó egyikét, az zálogot ad.

Differenciálási lehetőségek:

- a gyengébb képességű tanulóknak egyszerűbb kérdéseket adjunk
- a válaszadás idejét rövidíthetjük, hosszabbíthatjuk

Időszak: 27. hét**53. feladat/játék**

Feladat/játék neve	Ellentétek
Időkeret	5 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	relációs szókincs fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	általános tájékozottság fejlesztése szókincsfejlesztés, szókincsaktivizálás

Feladat/játék bemutatása:

A tanító szavakat mond, a tanulónak sorban mondaniuk kell a szó ellentétét.

Példák a szavakra:

halk-hangos, pici-nagy, régi-új, jó-rossz, édes-savanyú, hosszú-rövid, sok-kevés, éjjel-nappal, bátor-gyáva, szeret-utál, fekete-fehér, gyors-lassú, szomorú-vidám, vékony-kövér, győztes-vesztes, stb...

Differenciálási lehetőségek:

- a gyengébb képességű tanulónak könnyebb, ismertebb szavakat adjunk
- lehet versenyt rendezni
- lehet memóriakártyát gyártani, jó és hasznos délutáni játék lehet belőle

Időszak: 27. hét**54. feladat/játék**

Feladat/játék neve	Kutya – macska barátság
Időkeret	5-10 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	tapasztalati összefüggés - megértés
Fejlesztendő készségek, képességek	gondolkodás fejlesztése anyanyelvi kifejezőkészség fejlődése olvasóvá nevelés szókincs bővítés

Feladat/játék bemutatása:

A tanulók a helyükön ülnek. Hajtsák le fejüket a padra, hunyják be a szemüket, úgy hallgassák végig a mesét – tanító felolvassa a mesét.³⁸

Először mindig engedjük, hogy aki szeretné, magától mondja el bármilyen gondolatát, ami a meséről, mesével kapcsolatban eszébe jutott.

Differenciálási lehetőségek:

- ha időnk engedi, dramatizáljuk a mesét
- csoportmunkával is fel lehet dolgozni a mesét – ügyesebbek válaszolnak a kérdésre, a gyengébb képességű tanulókat vezessük rá a válaszra, ők rajzolhatnak is például
- a könyv feladataiból differenciálva válogathatunk

³⁸ Nagy József: Fejlesztés mesékkel; Mozaik Kiadó, Szeged, 2009. 184-185.old

33 KUTYA-MACSKA BARÁTSÁG

Egyszer a kutyák lakodalmat csaptak. Bodri feltette a sok csontot, sütötte-főzte, aztán odahívta a Sajót kóstolni. Sajó megkóstolta a csontot, de nem volt semmi íze, mert nem volt rajta tejföl. Keresi Sajó a tejfölt, de nem volt a háznál. Hamar menjen valaki a boltba!

De ki menjen? Bodri nem hagyhatta ott a főzést. Meglátja a macskát, küldi a tejfölerért. Szalad a macska a boltba tejfölerért. Mikor kimérték neki, vitte hazafelé. Éhes volt, hát nyalogatott belőle. Gondolta, úgysem tudják meg. Aztán ment tovább. Megint gondolt egyet, megint nyalogatott. Alig maradt valami az edényben. Már közel volt a kutyákhoz, szégyellte magát, hogy ilyen kevés tejfölt visz, hát a megmaradt tejfölt is megette.

A kutyák futottak elébe, már nagyon várták.

– Hozza a macska a tejfölt!

A macska azt hazudta, hogy nem adott a boltos tejfölt. De a kutyák meglátták a macska tejföls bajuszát.

– Hazudik a macska, megette a tejfölünket!

Nekimentek a macskának, a macska meg felszaladt a fára, onnan dörmicélt a kutyákra. Mikor látták, hogy a macska bizony nem nagyon kívánczik le a fáról, bementek a házba, és tejföl nélkül ették meg a csontot.

Azóta nem nézhet a kutya a macskára.

Aktualizált összefüggés: A macska bajusza fehér lett, mert megette a tejfölt.

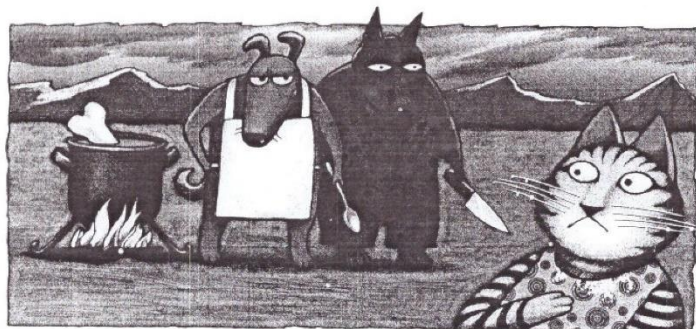
Összefüggés: Nemcsak akkor feltételű és valószínű velejárójú okság. ? O ?

Kijelentő mondat: A macska bajusza fehér lesz, ha tejfölt eszik.

Ha ... akkor: Ha a macska tejfölt eszik, akkor fehér lesz a bajusza...

Valahányszor...mindannyiszor: Valahányszor a macska tejfölt eszik, a bajusza általában mindannyiszor fehér lesz, de **nemcsak akkor**.

Realitás vagy fikció: A macska is, a tejföl is, a tejföl megevése is, a tejföltől fehér bajusz is létezik. Ezért ez az összefüggés **realitás**.

BESZÉLGETÉS

Felidéző beszélgetés. Emlékeztek még?

1. Milyen ünnepet rendeztek a kutyák?
2. Mit főzött Bodri?
3. Miért nem ízlett Sajónak a csont?
4. Kit küldtek el a tejfölerért a boltba végül?
5. Mit csinált a macska hazafelé menet?
6. Mit mondott a macska?
7. Honnan tudták a kutyák, hogy hazudott a macska?
8. Mit csináltak a kutyák?

Véleménykérő beszélgetés. Mit gondoltok?

1. Csak akkor lehet fehér a macska bajusza, ha tejfölt eszik?
2. Mindig fehér lesz a macska bajusza, ha tejfölt eszik?
3. Szereti a macska a tejfölt?
4. A tejfölevés az oka annak, hogy fehér lett a macska bajusza?
5. Mástól is lehet fehér a macska bajusza? (Például mitől?)

Kitaláló beszélgetés. Találjátok ki, hogy...

- * mitől lett fehér a macska bajusza?
- * mi szokott történni, ha a macska tejfölt eszik?

Alkalmazó beszélgetés. Mit lehet tenni, ...

- * hogy ne legyen fehér a szánk széle, ha tejfölt eszünk?
- * ha fehér lesz a szánk széle a tejföltől?

Gondolatbefejező beszélgetés. Fejezzétek be, amit abbahagyok!

1. Ha a macska tejfölt eszik, akkor fehér lesz a bajusza. A macska tejföteht... *(fehér lett a bajusza)*.
2. Ha a macska nem eszik tejfölt, akkor nem lesz fehér a bajusza. A macskának lett a bajusza, tehát... *(tejfölt evett)*.
3. Vagy eszik tejfölt a macska, vagy nem lesz fehér a bajusza. A macskának nfehér a bajusza, tehát... *(még nem evett tejfölt)*.
4. Ha a macska tejfölt eszik, akkor a bajuszán is marad tejföl, és ha a bajumarad tejföl, akkor fehér lesz a bajusza. Tehát, ha a macska tejfölt eszik, afehér lesz a bajusza).

Időszak: 28. hét**55. feladat/játék**

Feladat/játék neve	Találd ki – Barchoba változat
Időkeret	5 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	beszédhanghallás fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	szókincs analizáló-szintetizáló képesség

Feladat/játék bemutatása:

A tanulók körbe ülnek. Kiszámoljuk a kérdezőt, aki kimegy a teremből. Kiválasztunk egy tárgyat, aminek a nevét ki kell találni. A kérdezőt behívjuk. Feltesz egy kérdést, és akire mutat, ugyanerre válaszol, csak másképp. Pl.: - Hol található? - Fán, asztalon, a számban, üzletben stb (alma).

Az válaszol jól, aki igazat mond, de a feleletéből nem lehet rögtön kitalálni, hogy miről van szó. A kérdező felteszi következő kérdést. Így megy a játék addig, amíg a kérdező ki nem találta a szót.

Differenciálási lehetőségek:

- nehezíthetjük azzal, hogy csak meghatározott számú kérdést lehet feltenni
- könnyíthetünk, ha a kitalálendő szónak megmondjuk például, hogy milyen főfogalomba tartozik (pl. az előbbi almánál megmondjuk, hogy gyümölcs)
- az első játékoknál a tanító több segítséget nyújthat, hogy a gyerekek ráérezzenek a játékra

Időszak: 28. hét

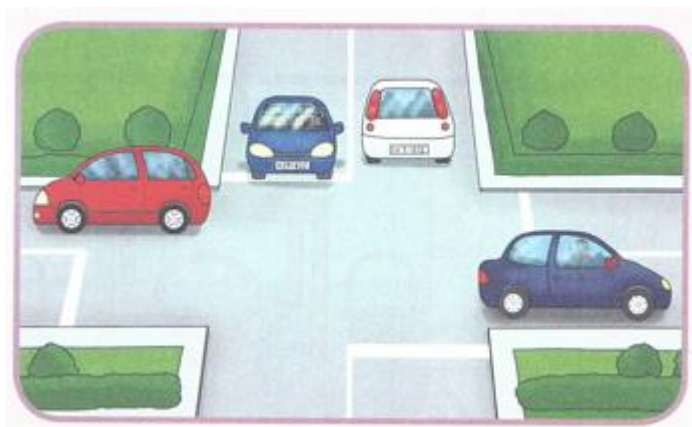
56. feladat/játék

Feladat/játék neve	Merre megy az autó?
Időkeret	5 perc
Eszközigény	pálcikák, kis autó
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	relációs szókincs fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	általános tájékozottság fejlesztése irányok - relációs szókincs fejlesztése

Feladat/játék bemutatása:

A gyerekek hoznak be magukkal kis autót. Pálcikából utat építenek maguknak, a pedagógus instrukciói alapján. Az autót irányítottan helyezik el, és mondják, merre megy:

- jobbra
- balra
- szembe
- háttal

Differenciálási lehetőségek:

- nem eljátszák, hanem a képről mondják el

Időszak: 29. hét

57. feladat/játék

Feladat/játék neve	Mindig azt csinálják...
Időkeret	5-6 perc
Eszközigény	feladatlap
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	tapasztalati összefüggés - megértés
Fejlesztendő készségek, képességek	gondolkodás fejlesztése anyanyelvi kifejezőkészség fejlődése szókincsbővítés

Feladat/játék bemutatása:

Mutassuk meg a tanulóknak az alábbi képet³⁹ Ha lehetőségünk van rá, adjuk a kezükbe kinyomtatva.

A feladatok megoldása után mondjanak a tanulók példát arra, mi az, amit mindig úgy csinálnak.

Differenciálási lehetőségek:

- lerajzolhatják a gyerekek, amit mindig csinálnak

3.

Bogi mindig eszik reggelire kakaót és kiflit. Mely képeken látod Bogi reggelijét? Színezd ki a hátterüket!

Enikő mindig magával viszi a babáját és a ceruzáját a kosarában. Melyik nem lehet az ő kosara? Húzd át!

Nézz utána!
Miért fontos a táplálék reggeli?

³⁹ <https://olvas.hu/uploads/media/file/0001/05/61ed05fc7fea53b34996b98caa07d861c71e17a9.pdf>

Időszak: 29. hét**58. feladat/játék**

Feladat/játék neve	Kakukktojás
Időkeret	5 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	beszédhanghallás fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	gondolkodás, kifejezőképesség, a csoportosítás, általánosítás, rendszerezés képesség

Feladat/játék bemutatása:

Több változatban is játszhatjuk:

1. Megadunk néhány szót. Az egyik nem illik a többi közé. Melyik? Miért? (pl.: alma, barack, paprika, citrom. Stb.)
2. Egy tanuló kap egy szót (képet, rajzot, tárgyat), amihez neki kell kakukktojás-rejtvényt készíteni. A többieknek ki kell kitalálni, és indokolni, hogy miért. Utána ő mondhat feladványt.

Differenciálási lehetőségek:

- először kezdhethük 3 szóval, később lehet növelni a szavak számát
- a gyerekek is találhatnak ki feladványt egymásnak, akár csoportokban is lehet játszani
- rajzolva, tárgyakkal is játszhatjuk

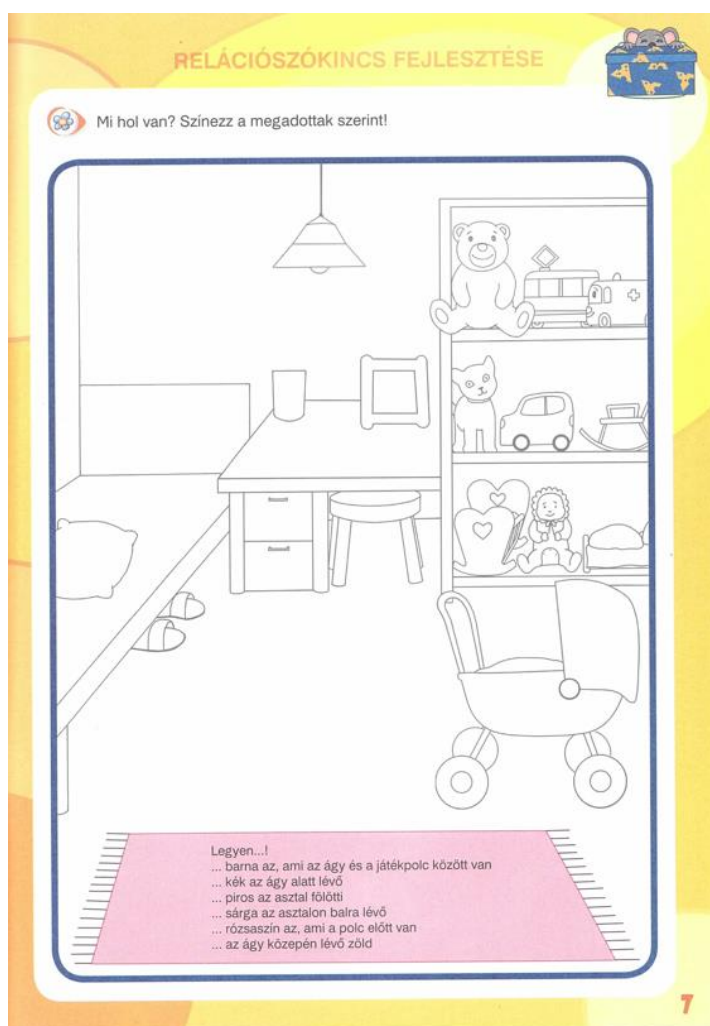
Időszak: 30. hét

59. feladat/játék

Feladat/játék neve	Színezz!
Időkeret	5 perc
Eszközigény	feladatlap, színes ceruzák
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	relációs szókinsz fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	általános tájékozottság fejlesztése térbeli relációs szókinsz fejlesztése

Feladat/játék bemutatása:

A feladatlap⁴⁰ instrukciói alapján
színezd ki a rajzot!

⁴⁰ <https://hu.pinterest.com/Ancsapanca71/fejleszt%C3%A9srel%C3%A1ci%C3%B3s-sz%C3%B3kinsz/>

Időszak: 30. hét

60. feladat/játék

Feladat/játék neve	Kösd össze a párokat!
Időkeret	5-6 perc
Eszközigény	feladatlap
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	tapasztalati összefüggés - megértés
Fejlesztendő készségek, képességek	gondolkodás fejlesztése anyanyelvi kifejezőképesség fejlődése szókincsbővítés

Feladat/játék bemutatása:

Mutassuk meg a tanulóknak az alábbi képet⁴¹ Ha lehetőségünk van rá, adjuk a kezükbe kinyomtatva.

Beszéljük meg, melyik cselekménynek mi a következménye. Hozzunk még példákat az iskolai és otthoni életből.

Differenciálási lehetőségek:

- csoportmunkában is fel lehet dolgozni, segíthetünk a tanulóknak megfogalmazni az oksági összefüggéseket

⁴¹ <https://olvas.hu/uploads/media/file/0001/05/61ed05fc7fea53b34996b98caa07d861c71e17a9.pdf>

Időszak: 31. hét

61. feladat/játék

Feladat/játék neve	Mire gondolok? Találd ki!
Időkeret	5 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	beszédhanghallás fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	gondolkodás, kifejezőképesség, a csoportosítás, általánosítás, rendszerezés képesség

Feladat/játék bemutatása:

A tanulók a helyükön ülnek. A pedagógus körülír (bemutat) egy tárgyat, aki kitalálta, mi az, bekiabálhatja. Ha rosszat mond, zálogot ad.

Pl.:

Ha este van, sötét, és tiszta az idő, az égen nagyon sok kicsi fehér csillogó pontot látunk, mi az? (csillag)

További ötleteket saját magunktól is adhatunk, továbbá a Gósy könyvben⁴² is találhatók példák.

Differenciálási lehetőségek:

- a tanulók próbáljanak maguk is feladványt adni,
- kisebb csoportokban is játszhatják egymás között

⁴² Gósy Mária és Imre Angéla: Beszédpercepció fejlesztő modulok; Nikol Kkt, Budapest, 2007. 121.old

- ☞ Dísz tárgy, amely méretét és „tartalmát” tekintve végtelenül változatos, és amelyet a falra vagy a tartóba teszünk, hogy szebbé varázsoljuk környezetünket. (kép)
- ☞ Használati tárgy, készülhet műanyagból, fából, sőt állati szőrből is, a gubancos haj kibontására használjuk. (hajkefe, fésű)
- ☞ Alváskor a fejünket tesszük rá, létezik kicsi és nagy formában is, huzatot szoktunk ráhúzni, a takaró „testvére”. (párna)
- ☞ Olyan anyag, amelynek segítségével a mosógép tisztává varázsolja a piszkos ruhákat. (mosópor)
- ☞ Olyan ruhadarab, amelyet télen, nagy hidegben használunk, a kezünkre húzzuk, hogy ne fázzon. (kesztyű)
- ☞ Olyan virág, aminek tüskéi vannak és a legnagyobb fajtái a sivatagban élnek. (kaktusz)
- ☞ Piros kabátja és hosszú fehér szakállja van, télen egyszer ajándékot hoz a jó gyerekeknek. (Mikulás, Téliapó)
- ☞ Apró, tenyérben elférő tárgy, amivel eltüntethető a ceruzaírás. (radír)
- ☞ Forró ital, általában cukorral és citrommal isszák, az angolok tejet is tesznek bele. (tea)
- ☞ Színes gumidarabka, amibe ha levegőt fújunk, kitágul. (léggömb)
- ☞ Két éles fémdarabból álló eszköz, amivel papírt vághatunk. (olló)
- ☞ Reggeltől estig látható az égen, meleget és fényt ad nekünk. (Nap)
- ☞ Nagytestű afrikai állat, aminek hosszú ormánya és hatalmas fülei vannak. (elefánt)
- ☞ Egyszemélyes, kétkerekű jármű, pedálozni és kormányozni kell. (bicikli)
- ☞ Fejünkre húzzuk, az uszodában kötelező viselni. (uszósapka)
- ☞ Piros, narancssárga színű, nagyon forró és fényes, a kandallóban ég, vagy szalonnátt is süthetünk benne, de sohasem szabad belenyúlni. (tűz)
- ☞ Ide jönnek az emberek, ha csomagot vagy levelet szeretnének feladni. (posta)
- ☞ Ez egy eszköz, amivel nyomot hagyunk a papíron, de azt már nem tudjuk eltüntetni. (toll)
- ☞ Ha már késő van és sötét, ezzel tudunk világítani akár bent a házban, akár az udvarunkon. (lámpa)
- ☞ Ha már nem óvodások, akkor idejárnak a gyerekek. Ebben az épületben tanulnak meg írni és olvasni is. (iskola)
- ☞ Ha ezt a tárgyat reggel nem használom, kócos maradok. (fésű)
- ☞ Tavasszal rengeteget láthatunk, sőt egész nyáron vannak a kertben. Anyák napján is ezt szoktuk adni az anyukáknak. (virág)
- ☞ Ez egy bútor, eszünk, írunk, tanulunk rajta. (asztal)
- ☞ Az ember legjobb barátja, négylábú kedvenc, aki őrzi a házat. (kutya)
- ☞ Ha esik az eső, csak szétnyitom, máris nem ázom meg. (esernyő)

Időszak: 31. hét

62. feladat/játék

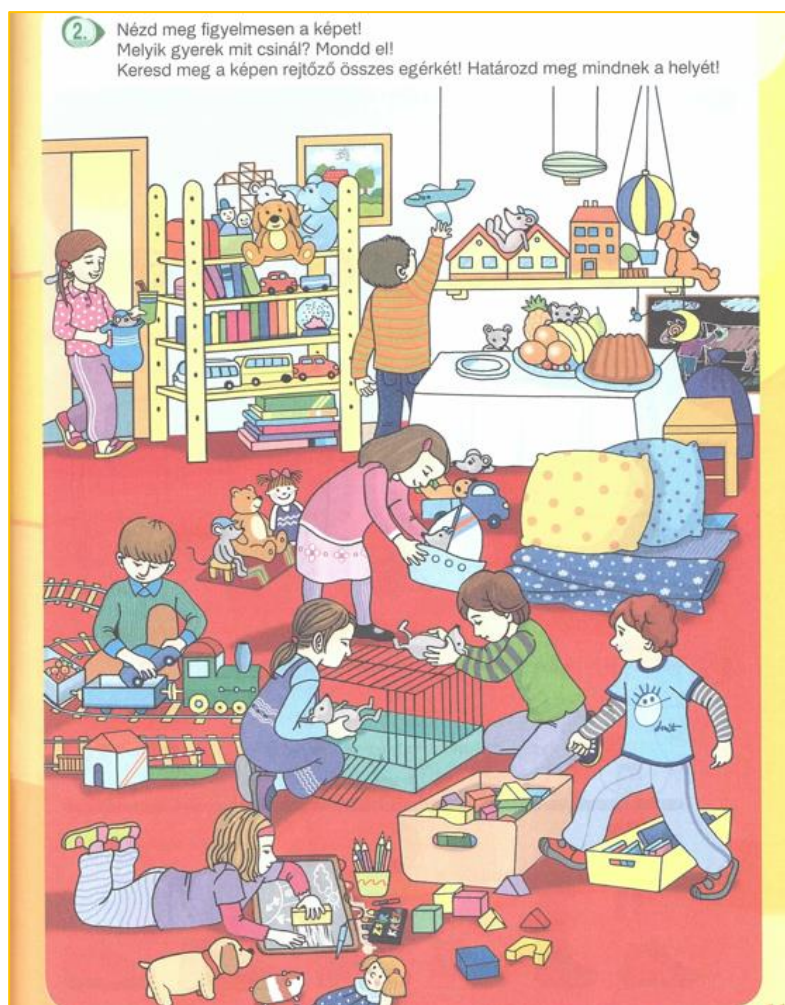
Feladat/játék neve	Mesélj a képről!
Időkeret	5 perc
Eszközigény	feladatlap kivetítése
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	relációs szókincs fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	általános tájékozottság fejlesztése szókincs, kifejezőkészség fejlesztése

Feladat/játék bemutatása:

A kivetített képről⁴³ meséljenek a gyerekek.

Differenciálási lehetőségek:

- kisebb csoportokban is feldolgozhatják, melyik csoport találja meg az összes egeret

⁴³ DIFER Fejlesztő füzetek – Tájékozódás, Mozaik Kiadó, 4. kiadás, 2021. 11. old.

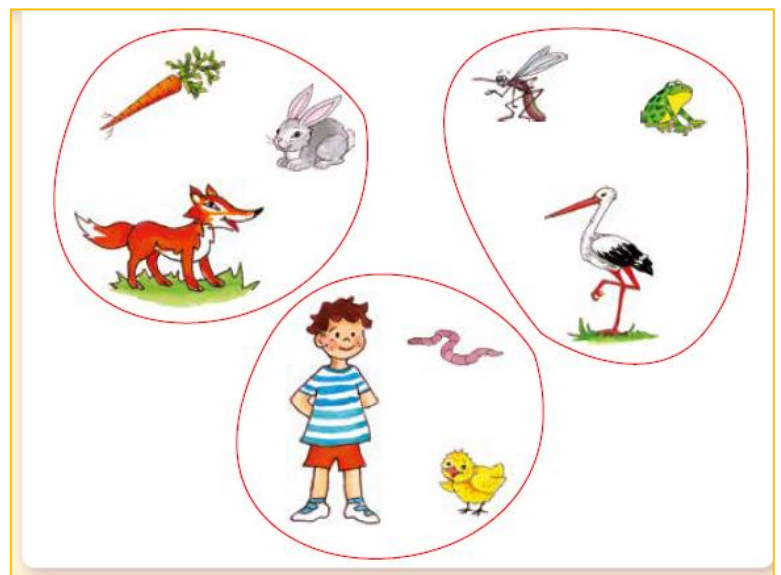
Feladat/játék neve	Kösd össze nyíllal!
Időkeret	5-6 perc
Eszközigény	feladatlap
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	tapasztalati összefüggés - megértés
Fejlesztendő készségek, képességek	gondolkodás fejlesztése anyanyelvi kifejezőkészség fejlődése szókincsbővítés

Feladat/játék bemutatása:

Mutassuk meg a tanulóknak az alábbi képet⁴⁴ Ha lehetőségünk van rá, adjuk a kezükbe kinyomtatva. Beszéljük meg, majd jelöljük nyíllal, melyik állat vagy növény lehet a másik tápláléka.

Differenciálási lehetőségek:

- csoportmunkában is fel lehet dolgozni, segíthetünk a tanulóknak megfogalmazni az oksági összefüggéseket

⁴⁴ <https://olvas.hu/uploads/media/file/0001/05/61ed05fc7fea53b34996b98caa07d861c71e17a9.pdf>

Időszak: 32. hét**64. feladat/játék**

Feladat/játék neve	Válaszd ki kedvenc játékod!
Időkeret	5-6 perc
Eszközigény	nincs
Munkaforma	frontális
Feladat/játék célja	olvasáshoz szükséges kompetenciák fejlesztése
Fejlesztendő készségek, képességek	gondolkodás fejlesztése anyanyelvi kifejezőkészség fejlődése szókincsbővítés

Feladat/játék bemutatása:

A tanév utolsó heteiben adjunk lehetőséget tanulóinknak arra, hogy visszaidézzék, milyen játékokat játszottunk az év során. Melyikre emlékeznek, melyik tetszett nekik, melyiket játszanák újra szívesen.

Azt a játékot fogjuk újra játszani.

Differenciálási lehetőségek:

- lehet a jutalmazás eszköze, hogy ki választhat játékot (aki egész évben jól tanult, szorgalmas volt; más alkalommal az, aki de nem kiváló, de nagyon igyekezett)
- kisebb csoportok is játszhatnak más-más játékot
- tanuló lehet egy-egy játék „játékvezetője”

Zárszó

„A képességek sohasem egymagukban állnak, hanem egymást segítve fejtik ki a tanulást támogató szerepüket.”⁴⁵

Jelen gyűjtemény az olvasás tantárgy tanulásához szükséges báziskészségek és - képességek fejlesztésére vonatkozó ötleteket, gyakorlatokat, játékokat tartalmazza. A játékok a beszédhanghallás, mozgás, a szerialitás (sorrendi észlelés), a téri észlelés, az idői észlelés, a vizuális észlelés, a relációs szókincs és a tapasztalati összefüggések meglátásának erősítésére irányulnak elsősorban.

Bízunk benne, hogy az itt szereplő játékok a kipróbálás és alkalmazás folyamatában újabb és újabb ötletek „születését” fogják eredményezni.

Az egyes játékok leírásnál található hivatkozásokban feltüntetett kiadványok további hasznos ötleteket tartalmaznak az érintett készségek fejlesztése és az olvasástanulás megalapozása céljából.

További néhány fejlesztési ötlet (pl.: délutáni szabadidős tevékenységnek)

- ❖ Keresd a párját! (pl. memóriakártyákkal)
- ❖ Építs ugyanilyet (pl. pálcikából, kockából stb.)
- ❖ Labirintus játék: térben papíron, mágnessel
- ❖ Tréfás képek
- ❖ Szemfixációs gyakorlatok pl. elemlámpa fényének követése, mozgás, képek követése
- ❖ Reprodukciós gyakorlatok térben, síkban
- ❖ Rész-egész pl. kép, rajz kiegészítése, mozaik játékok, puzzle
- ❖ Vizuális ritmus követése, utánzása, folytatása
- ❖ Változás megfigyelése: hiányok pótlása minta alapján
- ❖ Ritmus visszatapsolása, kopogása
- ❖ Testséma kialakítása: fő és résztestrészek, funkciójuk, saját test elhelyezése térben, tájékozódás a saját testen
- ❖ Tájékozódás térben: viszonyfogalmak pl. tedd a kockát a szék alá stb., test mozgatása megadott irányba, hármas tagozódás észrevételése padon, szekrényben stb
- ❖ Eseménysor összeállítása (képek, mondatcsíkok)
- ❖ Puzzle játék
- ❖ Keresd a kisképet a nagyképen
- ❖ Mi hiányzik a képről?
- ❖ Keresd a párját! (összetartozó tárgyak, állatok és kicsinyeik)
- ❖ Csoportosítás adott szempontok szerint (szín, forma, méret, azonosság, különbözőség)
- ❖ Föld, víz levegő játék

⁴⁵ Gerebenné Várbíró Katalin – Reményi Tamás – Rosta Katalin: Szenzoros információ-feldolgozás, mozgás, nyelvi képesség. Gondolat Kiadó. Budapest. 2021. 409. o.

- ❖ Dominó: kép, szám, betű, kép-szó, római számok, szorzó stb.
- ❖ Képhez tartozó igaz állítások megkeresése, gyűjtése, válogatása
- ❖ Rokonsértelmű szavak gyűjtése
- ❖ Események, mese eljátszása,
- ❖ Szerepcsere
- ❖ Meselánc
- ❖ Helyzetgyakorlatok, játékok
- ❖ Érzelmek kifejezése, eljátszása, leolvasása

Élményekben gazdag, sikeres munkát kívánunk!

Készítette:

dr. Perjésiné Farkas Krisztina
gyógypedagógus, logopédus, tanító

Miskolc, 2021. szeptember-október